

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy óra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy óra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 18 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- A perzsa sah lemondott.
- A városi cselédszerző intézet.
- Értéktelen nyaralások.
- Óngyilkos urileány.
- Diplomás haramiák.
- A varróleány gyermeke.
- Megkínzott házaspár.
- Rémuralom egy temesmegyei községben.
- A lányvásár alkonya.
- A maszok.
- József főherceg és a rikkancs.
- Mikor a férj kártyázik.
- Az aradi bankcsalók.
- Tarkaságok.

Mi van a két millióval?

Arad, július 16

A zsebünkben éreztük már, — ha nem is a két milliót, de annak egy részét, amely arány szerint nekünk jutott volna. És a két millió még mindig csak a várakozásban él. Pedig közel egy éve, hogy a képviselőházban, a költségvetés előterjesztésével együtt a kormány kijelentette, hogy két milliót ad a városok segítségére. Szó sincs róla, mintha elégnék találtuk volna; annyi rá az éhes város, hogy egyre-egyre alig jut egy harapás. De a semminél az is több, — ha ugyan már meg volna.

Most a városok végre megunták a várakozást. A türelmetlenség Egerből tört ki, ahol a tanács előterjesztést tett a közgyűlésnek: miután a városoknak nagy szükségük van az állami segítségre, folyósítsa már a kormány azt a két millió korona állam-

segélyt, amelyet megszavazott az országgyűlés. Az előterjesztésben az is foglaltatik, hogy egyúttal keresse meg Eger az összes városokat, hogy ezek is sürgessék meg az állami segítséget.

Indokolni sem kell azt, hogy miért sürgős a városokra a folyósítás. Minden város minden polgára tudja azt, hogy milyen rettenetes terhekkel küzdnek városaink. A közigazgatási funkciók között temérdek az állami teendő, új beruházásainknak tekintélyes részét az államnak kellene fedezni, azonban a nagy politizálásban eddig még nem ért el a parlament odáig, hogy levegye a városok nyakáról ezt a terhet s az igazság alapján kárpótolja a városokat állami jellegű munkáikért.

A félesztendő elmúltával minden város megcsinálja előkészítő munkálatait a jövő esztendői költségvetés elkészítésére. Ne menjünk tovább, csak a magunk dolgai között nézzünk széjjel és tapasztalni fogjuk, hogy tömördek megvalósítandó kérdés ágaskodik előttünk, amikor csak egy rövid alkotási programot is elképzelünk a jövő esztendőt illetőleg. De tapasztaljuk egyúttal azt, hogy úgy a múlt, mint az előző esztendők nem hogy jövedelmeket hoztak volna, hanem pótdóemelésével, kölcsönfölvételekkel iramodtak fölöttünk tova. Amortizációs törlesztések, sürgős munkák költségeinek előteremtése izzasztja homlokunkat: — ekkor csakugyan nem lehet gondolkozni azon, hogy miért

kell megsürgetni az állami segítség folyósítását.

Most már kétségtelen, hogy a jövő évi városi költségvetés összeállításánál ezt az államsegélyt nem lehet számításba venni; de meg kell sürgetni azért, nehogy jövőre is ott álljunk vele, mint a hol most.

De, ha már megsürgetjük az állami segítséget, föl kell emelnünk szavunkat annak igazságos szétosztásáért is. Szomorú valóság, hogy a városok mostani versengésében nem csak az igazságnak van döntő szava. A kilincselés és a protekció ma is nagyobb ur a miniszteriumokban, mint a tárgyilagos méltánylás és innen van, hogy már a városok segítségére megszavazott két millió koronának felosztásáról olyan hírek kerülnek forgalomba, amelyekből alaposan következtetni lehet, hogy a kisebb lár-mával dolgozó, de annál nagyobb pótdóval és mostoha körülményekkel sújtott városok aránylag kevesebb segítséget kapnak, mint a miniszteriumok és hatalmas potentátok által reklámozott, de a körülményekhez képest eléggé jól szituált városok.

Nem szabad azután még valamiről megfeledkezni. Amikor állami segítségről beszélünk, nem lehet megmaradni annál a pontnál, amelyet a sürgetések végére most tett a törvényhozás avval, hogy 2 milliót megszavazott a városoknak. A további állami segítséget is sürgetni kell, még pedig olyképp, hogy vegye már át az állam mindazokat az intézményeket a váro-

Mindennapi história.

*

Igen nagyon szürke, közönséges história ez, — aki nem szereti az unalmas dolgokat, az akár el se olvassa...

Avagy, hogy nem is história, egy kis szürke és szintelen tájkép a lélek világából.

A hős egy igénytelen kis ember, szegény fiu, aki keserves munkával, instruktorkodással keresi a kenyerét, amely meglehetősen keserű kenyér, ha önértet is lakozik az éhség szomszédságában. Van két-három neveletlen süldő nebuló a keze alatt egynehány évig.

Pedig hát az instruktornak, — aki most még valami vidéki városban végzi a jogot — lakozik a lelkeben önértet is és ez az önértet sokszor sebet kap, de hát csak be kell heggedni az ilyen sebeknek is.

Nem rossz emberek azok, akiknél van, — de nem is jók. Az esztendő 364 napján nem gondolnak csak magukkal, — akad egy nap amikor részvétüket a más baja elől sem zárják el. Ki kívánhatna ennél többet, — néha bőkezűek, de legtöbbször szeretik kiaknázni az általuk bérbe vett erőket kellelén túl.

Csak a három fiu van a keze alatt, — de hála, barátság, ajándék, kizsákmányolás révén a kis leány is a keze alá jut. És a fiuszívesen vállalja, mert édes dolog ez neki, ha a kis leánynak a lelke fakadását látja.

No ne tessék semmiféle regényes dolog fölöl képzelődni. A fiu ugyan van már huszonkétéves, de a leány még csak tizenegy éves. Nincs itt valami szerelemről szó. A kenyér nehéz gondja, a tanulás, a szigorlat, — ez mind sokkal-sokkal fontosabb dolog, mint a szerelem. Gazdag embernek való gyönyörűség az.

Nem is szerelem az, hanem a paedagogus gyönyöre, amit a kis Piroskánál élvez. Milyen pompás felfogás, milyen mohó vágya az ismereteknek, milyen világos, szinte férfias értelem. Mikor ránéz nagy kék szemével, piros gyermekoráját felé fordítja s félig tátott szájjal hallgatja a Pál tanár ur — így birták a háznál Szücs Pált — előadását, milyen édes gyönyör akkor tanítani, s mikor a kis leány az óra után megcsókolja a tanár urat, az is csak a paedagogus tiszta gyönyöre, — lám, milyen nemes érzelmeket, milyen hálás szeretetet tudott beléoltani!...

Elváltak. A leány apját, aki jómódu, előkelő hivatalnok volt, áthelyezték másüvé, Szücs Pál meg Budapestre ment a patvariát megkezdeni.

De leveleztek ám egymással. Piroška be-küldötte neki iskolai feladatait, részletesen le-irta tanulása eredményeit, ő meg hasznos oktatásokkal látta el, kijavította írásbeli kísérleteit s biztatta, hogy írjon, mert a kis leány könnyedén verselt.

Megénekelte naiv, igénytelen, de érzésteli versekben a gyermekszoba eseményeit, a névnapok örömeit stb.

Es ezek a levelek nagy hatással voltak Szücs Pálra, aki röstelleni kezdé, hogy ime ez a gyermek-leány tullesz rajta. Hiszen ha az tud irogatni, — tán ő is képes lesz arra, ő, aki tanította. Egy-két cikke már meg is jelent vidéki hírlapokban. Szerencsét próbál, — ha hirretes szert, ha neves író lesz belőle, — eljön egykor egy nap, mikor... Tudj' az Isten mi minden nem fordult meg az elméjében.

És ime, ez a gondolat szerencsét hozott neki. Tárcáit elfogadták egy előkelő fővárosi lapnál, igen kedvező ajánlatot is tettek neki s egy szép napon arra ébredt, hogy száz forint havi fizetése volt az újságnál, épen kétannyi, mint a mennyit az irodában megkeresett s érezte, tudta, hogy büszke jövő nyílik ime meg előtte.

Sikerei természetesen nem maradtak titokban és nem osztozkodott azokban bensőségesben senki, mint Piroška.

Igy telt el 3-4 esztendő és egy szép napon Szücs Pál ábrándozás közben ceruzát vett a kezébe s számítani kezdette, s ki is számította, hogy megkeresi anyját, mint a mennyiből megélhetnek — ketten.

Ketten, milyen édes szó az, milyen tartalmas szó, benne van egy egész élet boldogsága,

soktól, amelyek állami funkciót teljesítenek, de amelyeknek fenntartása és működése a városoknak kerül rettetéses pénzébe.

Régi panaszok, igazságtalanságok ezek, de csak az örökös ismétlésük, újra meg újra hangoztatásuk vivta ki azt az ígéretet, hogy a városok két milliót kapnak. A városok érdekeinek védői, a törvényhatóságok nem nyugodhatnak addig, amíg legalább ez az ígéret teljesítve nem lesz. (*)

A perzsa sah lemondott.

Achmed Mirza az új sah. — Béke Perzsiában

Távirati tudósítás.

Arad, július 16.

Este 9 órakor ez a jelentés érkezett:

Teherán utcáin még mindig véres harcok folynak. A nacionalisták lépésről-lépésre tért hódítanak és a sah katonái már végső menedékeikbe, a megerősített kaszárnyákba vonulnak vissza. A sah mindezt hallani sem akar a megadásról, mert azt hiszi, hogy az orosz csapatok megérkezésével javára fordul a helyzet. A sah környezete ugyan nem bizik abban, hogy az oroszok az ő javukra fognak interveniálni és ezért a beavatkozást oly módon akarják provokálni, hogy katonáikkal raboltatnak az európai negyedben. Az európai lakosság ezért állandó veszedelemben van s már nehezen várják az orosz csapatok megérkezését, melynek elővédje már nem lehet messze Teherántól.

Késő éjjel táviratozzák: Liákov ezredes ma délután tárgyalásokba bocsájtkozott Sipahdarral, a forradalmárok vezetőjével és megkötötte vele a békét. Új kormánytalakítanak, amelyben a hadügyminiszterium vezetését,

együttal mint városi prefektus, Sipahdar veszi át. Sipahdar új állásában parancsot adott a rend helyreállítására.

A sah ma este lemondott. Az új sah Achmed Mirza trónörökös, a jelenlegi sah 11 éves fia lesz. Tekintettel azonban fiatal korára, régenst rendelnek ki mellé. Ez valószínűleg Sipahdar lesz. A lakosság lelkesedése óriási. A sah egyelőre az orosz követségi palotában várja sorsát. Ugy látszik, hogy mint Abdul Hamidot, őt is internálni fogják valahová. A békét a ma esti órákban kötötték meg, délelőtt még nagyban folytak az utcai harcok.

Mai távirataink ezek:

Londonból táviratozzák: A Reuter-ügynökség jelenti Teheránból ma délelőtt 10 órától: A sah az imént menekült az orosz követségre. Az angol és orosz követség küldöttsége fogja erről a forradalmárok vezéreit értesíteni.

Londonból táviratozzák: Az egyetlen európai, aki Teheránban megsebesült, magyar ember, akit egy visszapatlant golyó sebesített meg. A kozákok még nem adták meg magukat, ellenkezőleg tegnap este még javában folyt a harc, de tudósítások még nincsenek. Aggasztó, hogy a rojalisták, ott ahol tartják magukat, fosztogatnak, így különösen a város központjához legközelebb fekvő Avenue des Ambassadeurs, melynek felső részében európai szállodák, néhány követség és az orosz bank vannak, nagyon sokat szenvedett. A nacionalisták a legnagyobb határozottsággal lépnek fel a fosztogatókkal szemben és több száz embert ebből a fegyveres csőeselékből sommásan kivégeztek. A nacionalisták a sah a városon kívül álló csapatainak a támadásait a város ellen is visszaverték, de nem akadályozhatták meg, hogy a rojalisták egy csapata a városba be ne hatoljon és az angol követség közelében a háztetőkön állást ne foglaljon.

néha átka is. Hanem ez az egyetlen dolog, amelyhez nem elegendő egymaga, ahhoz még más is kell... a másik, az az édes, akinek a lelkét látta fakadni, akinek az elméjét ő nyesegette, aki amit tud, amit érez, mind tőle tudja, tőle tanulta érzeni...

De vajjon ideadják-e neki. Meglehet, sőt valószínű, — neki már néminemű neve van, Piroska édesapja meg az utóbbi években valami spekulációkba bocsájtkozott s úgy látszik, vagyona megesappant. Szegény Szücs Pál szinte örült ennek, azt szerette volna, ha egészen elszegényednének — vagy két hónapra legalább — a míg ő neki ideadná Piroskátfeleségül.

De volt egyéb oka is remélni, mikor tavaly karácsonykor meglátogatta őket, s ő Piroskának az írásműveit bírálhatta, s tartott neki valamelyes szépirodalmi tárgyról nagyhangú beszédet, s szokás szerint a befejezőkor Piroska megcsókolta köszönetül az arcát, — s kifutott a szobából, — alkalmasint hugaival sikálkozni a kertbe; az édesanyja biztatólag mosolygott feléje s így szólott:

— Csak nevelje ki, nevelje ki — magának.

Szegény Szücs Pál annyira elpirult, hogy szólni sem tudott, csak mint a vetéllő járt a gondolatja a homályos szobában.

Ez idén is lemegy karácsonyra, szóba is hozza a dolgot, Piroska már tizenhatéves, legalább tudni fogja, mit remélhet, — ha várni kell is még egynéhány évig.

Meg is tudta, óh, a mamának csak egy kifogása volt. Aki házasodni akar, annak nem szabad könnyelműsködni, annak szolid kereset kell, — az íróskodás igen szép, de nem szolid. Hiszen Szücs Pálnak már csak az ügyvédi vizsgát kell letennie, tegye azt le, hagyjon föl az írással, alapítson irodát, ekkép meg fogja keresni, ami kell a család fenntartásához. Mert bizony Piroskával nem igen lehet hozományt adni, apja ruinálta magát a spekulációival és sok még a gyerek a háznál.

Szücs Pál boldog volt. Fog tanulni, leteszi 3 hónap múlva az ügyvédi vizsgát, felhagy az íróskodással. Az igaz, hogy ez nagyon fájt a szívének, az ügyvédkedés különben sem volt inyére való mesterség, nem is értett ahhoz, hogy kell a klienseket megszerezni. Hiszen épen ez az oldala a mesterségének, melynek szomorú példáit tanulhatta a fővárosban, riasztotta el az irodából az újsághoz. De hát mit nem tesz meg az ember, egy tizenhatéves piruló kis leány formájában lakozó menyországért?

Szücs Pál meg is tette, amit megtenni akart. Ügyvéd lett s mivel a fővárosi prakszissal sehogy sem tudott megbarátkozni, — elment abba a vidéki városba, ahol hajdan Piroska instruktora volt.

Eltelt egy újabb esztendő, meg is indult az irodája, jövedelmezett is, volt kilátása biztos megélhetésre. Karácsonyra meg is látogatta Piroskáék atvával a szüzekkel, hogy mint vőlegény kerül haza.

Városi cselédszerző intézet.

Követendő példa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 16

Emlékeztet, hogy néhány hónappal ezelőtt tervek merültek föl Aradon: hogyan lehetne segíteni a súlyos cselédmizériákon. Szatmárnémetiben nem sokat haboztak, hanem megcsinálták a városi cselédszerző intézetet, amelynek segítségével gyökeresen javítanak majd a mizériákon.

Erről az alábbi tudósítás szól:

A legközelebbi napokban egy nagyon üdvös intézmény, a „Városi cselédszerző intézet” kezd meg működését Szatmárnémetiben. Az új intézménnyel, melynek szabályrendeletét a belügyminiszter is jóváhagyta, Szatmárnémeti város uttörő lesz ezen a téren s mint az előlekből látszik, a vállalkozást nemcsak szép anyagi, de különösen fényes erkölcsi siker fogja koronázni. Magyarországnak ugyszólván alig van városa, ahol a cselédmizéria állandó ne volna.

A cselédkérdést mindenütt huszadrangu kérdésnek tekintik és Tankóczy Gyula szatmárnémeti rendőrfőkapitány az első, aki erős kézzel nyult ehhez a kérdéshez s hosszas fáradozással, tanulmányokkal, nagy körültekintéssel megteremtette az első hatósági cselédszerző intézetet Magyarországon. Az intézmény célja a cselédszegődésnél felmerült bajok orvoslása és elhárítása, a szolgálatot adók érdekében a cselédfogadás, a cselédeknek pedig a beszedés körüli segélynyújtás.

Célja továbbá a városi cselédszerző intézetnek a cselédszerzésben a jelentkezők bősége vagy hiánya között az egyensúly fenntartása és e célból a számfelletti cselédeknek az ország más részén való elhelyezése és az esetleges cselédbiányoknak az ország más vidékeiről cselédek behozásával való megszüntetése. A szatmárnémeti városi cselédszerző intézet tiszta jövedelmének fele a város közpénztárát fogja illetni, a másik fele pedig — a szabályrendelet szerint — egy alapítvány létesítésére fog szolgálni, melynek kamatjövödelme a hosszabb ideig ugyanazon munkaadóknál vagy azok egyes leszármazottjainál szolgáló cselédek megjutalmazására fog fordítani.

Piroska s a háza népe a szokott örömmel fogadta. Piroska csak úgy nyakába kapaszkodott, hogy megcsókolja, mint máskor... Csak ő vonta félre pirulva az arcát a csókja elől... gyerek ez még, tán nem is menyasszonynak való. A ruhája ugyan valamennyivel hosszabb már, de még alig ér a bokájáig, ami különben nem is nagy kár, mert annál jobban lehet gyönyörködni formás piéi lábcskáiban, különben egészen, szinte nőiesen kifejtett.

Járkáltak, sétáltak, elmentek a kocsolyatérre, de bizony nem kocsolyáztak, csak kószáltak a jég területén, ahol nem igen zavarta őket az egy-két kocsolyázó idegen. Beszélgettek édes semmiségeket, ki tudná azt elmondani, kit érdekelt az.

Hazafelé mentében így szólt Pál a leányhoz:

— Piroska, én magam feleségül venném, ha eljönne hozzám. Már vagy másfél évvel ezelőtt szóltam, a mama beleegyezett. (A pápól nem igen szoktak a familiában beszélgetni.)

Piroska elkacagta magát, s nagy szemeket meresztve, reá bámult Pálra:

— Nagyszerű, hát maga elvenne engem feleségül, — hisz én olyan ostoba vagyok...

Szegény Szücs Pál, mindenféle válasza nélkül készülő, csak erre az egyre nem. Hát ő, aki mindig csak arra tanította növendékét, hogy mi a szép, mi az erkölcsi ideál, aki neki történetet, fizikát, csillagászatot s tudja Isten mi mindent még előadott, de soha szerelemről

Majd az önhibájukon kívül nyomorba jutott cselédek segélyezésére és férjhezmenő tisztességes cselédleányok kiházasítására lesz fordítva. Ha pedig ezen alap vagyona az üzleti tiszta nyereség felének hozzácsatolása után megfelelő összegre felszaporodik, abból egy cselédmenhely létesítendő, melyben az ideiglenesen hely nélkül lévő cselédleányok munkát és annak értéke fejében szállást, ellátást és emellett szellemi és erkölcsi életükre emelően ható szórakozást fognak találni.

Ezek lesznek a főcéljai az első magyar hatósági cseléd-szerző intézetnek. Ezen az uton az évtizedeken keresztül elhanyagolt cselédkérdés ügye óriási léptekkel halad előre. Azok a mélyenjáró morális és szociális okok, amelyek a cselédkérdés mai türethetetlen és szomorú állapotát országshozta megteremtették, a közel jövőben radikális változáson fognak keresztül menni. Az üdvös intézmény létesítése erős visszhangot keltett az ország majdnem minden városában s napról-napra tömeges megkeresések érkeznek Tankóczyhoz a hatósági cseléd-szerző intézet felállítására ügyében való felvilágosításokért és tanácsokért.

Értéktelen nyeremények.

A Gyermekvédő Liga sorsjegybotránya.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 16.

A Gyermekvédő Liga négyszázezer drb. egy korona ötven filléres sorsjegyet bocsátott ki hónapokkal ezelőtt s mindenütt azt hirdette, hogy minden sorsjegy nyer, legalább valami kis arany- vagy ezüsttárgyat. A sorsjegyek nagyon fogytak, annál is inkább, mert mindenfelé az a hír terjedt el, hogy a liga, a jótékony célra való tekintettel, a nyereménytárgyakat ajándékba kapta. Ezt mindenki így tudta, aki csak liga-sorsjegyet vásárolt és a sok sorsjegy-tulajdonos izgatottan várta a pillanatot, amikor a városligeti iparsarnok helyiségében átveheti a sorsjegyre eső — arany vagy ezüst — nyereményt. Néhány nap óta tart már a sorsjegyekre eső nyeremények kiosztása s ézalatt a néhány nap alatt számos incidens játszódott le az iparsarnokban. A sorsjegyek

tulajdonosai úgy érezték majdnem valamennyien, hogy becsapták őket, mert a nyeremények csupa silány, értéktelen jószágok, amelyekért három vagy négy fillér is sok pénz volna.

A „nyerők“ felháborodása — mint Budapestről írják — érthető. A liga nem ajándékba kapta a nyereményeket, hanem vásárolta azokat, még pedig mint csupa kiselejtezett, hibás árukat. Egy Zsengeri Hugó nevű reklám-cikk-vállalkozó és Szántó J. Béla, a Gyermekvédő Liga titkára vásárolták az összes nyereményeket Lipesében és Pforzheimban. Lipesében ugyanis minden tavasszal van egy nagy vásár, az ugynevezett „Leipziger Messe.“ Erre a vásárra az összes német gyárosok odaszállítják azokat az árukat, amelyek hibásak. Az árukat vaggonszámra veszik azután össze vállalkozók, akik a kisvárosi meg falusi vásárookra darabonként továbbítják néhány fillérért a kiselejtezett tárgyakat. Zsengeri Hugó reklám-cikk-vállalkozó rendes látogatója a „Leipziger Messe“-nek, nagyban vásárolta ezeket a kiselejtezett árukat, ami által már temérdek kárt okozott a magyar gyárosoknak s most, amikor Szántó J. Béla, a liga titkára, fölvetette a sorsjáték eszméjét, Zsengeri Hugó azt ajánlotta neki, hogy a „Leipziger Messe“-n szerezzék be a nyereménytárgyakat. Szántó és Zsengeri azután elmentek Lipesébe, ahol körülbelül százezer koronáért néhány vagon ilyen kiselejtezett, hibás tárgyat vettek. Azután Pforzheimbe utaztak, ahol az arany- és ezüstáru-gyártól nagymennyiségű arany és ezüst tárgyat vettek, darabonként körülbelül husz fillér értékben. Így tehát meg voltak a nyeremények, most még csak a főnyeremények hiányoztak. Ezeket Löw Sándor budapesti ékszerésztől vásárolták, ezek mind értékesebb dolgok. Az természetes, hogy a liga, bármennyire hirdette is, nem adhatott egy korona ötven fillért érő nyereményt minden sorsjegyre, hiszen a kezelési költség, a reklám, a személyzet s az elárutóknak adott jutalékok nagyon sok pénzt emésztettek fel.

Azonkívül a liga elnökének, *Edelsheim Gyulai* Lipót grófnak az volt a véleménye, hogy a liga nem dolgozhat rizikóra s így a játékjogot egy jelentékenyebb összegért a „Hermes-bank“-ra engedélyezték. A bizottságban, amely a

sorsjáték ügyeit intézte, ezentúl vegyesen voltak a Hermes-bank s a liga hivatalnokai, közöttük Zsengeri Hugó is. A nyeremények kiosztásakor azután megboszulva magát az, hogy reklámjaikban sokat ígértek, a valóságban pedig német gyárosok kiselejtezett árukat adták nyereményképen. A „nyerők“ föl vannak háborodva, mert csupa értéktelen gyűszű, fülbevaló, brosz-tű, gyűrű az, amit kaptak s még jó, ha husz fillért megér valamelyik. Ezüstözött és aranyozott bádogtárgyakat osztogattak az Iparcsarnokban, de a legtöbbször dobozán rajta állott a Löw Sándor budapesti ékszerész neve.

A nyerők közül többen elmentek Löw üzletébe, hogy a céget vonják felelősségre az aranyozott bádogokért, mire a cég kijelentette, hogy ezek a kis tárgyak nem ő tőle valók, mert a cég kizárólag nagyobb nyereménytárgyakat szállított a ligának. Természetes, hogy ez nagyon árt a cég jóhírnevének s ezért a Löw-cég meg is teszi a törvényes lépéseket. Az Iparcsarnokban sokan rögtön el is dobják a nyereményt, sőt akadtak olyanok, akik lármát csapva, visszakövetelték a pénzüket. A liga alkalmazottai igyekeznek lecsillapítani a felháborodott nyerőket, de ez már csak ideig-óráig sikerül. Napról-napra többen lesznek, akik botrányt csapnak az Iparcsarnokban s Budapesten mindenfelé felháborodva beszélnek arról, hogy a liga sorsjátékával nagy visszaélés történt. Nagyon sajnálatos dolog, hogy a Gyermekvédő Liga nemes szándéku vezetőségét belegratták ezekben a manipulációkba, de ezek után a ligának saját érdekében kötelessége valahogyan segíteni a bajokon.

SPORT.

+ Az „Aradvárosi Tarsaskör“ e hó 17. és 18-án tekeversenyt rendez (Széchenyi-utca 5. sz. alatti) kerthelyiségében. A két napos verseny kezdete f. hó 17-én délután fél 5 órakor, lezárása este fél 8 órakor. Vasárnap a verseny kezdete délután fél 5 órakor, a verseny lezárása este 7 órakor lesz, mely verseny után az értékes díjak kiosztása következik, erről a kör tagjai ez uton értesítetnek. A vigalmi bizottság.

nem beszélt vele, ki eddig neki csak a tudást, a józan észet, a lelki emelkedést dicsőítette, — miképp magyarázza meg most ennek a kis leánynak, hogy a szerelemhez nem kell ész, — hogy ebből az ostobaságból egy szemernyi többet ér egy egész könyvtárnyi fakult bölcseségnél! Gyermek még, — majd megtanulja még . . .

Piroskával nem mert ismét e dologról beszélni. De beszélt helyette az anyja. Kikérdezte mindenféle dolgait, mennyit keres, milyen kilátásai vannak, hogy kell élnie feleséges embernek s végül mosolyogva mondotta, hogy Piroska elbeszélte neki a házassági ajánlatát, s választát is.

— Egyszóval ne féljen, egy esztendő múlva a felesége lesz Piroska, az bizonyos. De egy esztendőig várjon ám, mert Piroska még nagyon fiatal, meg aztán az ön irodájának is meg kell erősödni. Leginkább csak erre törekedjék, mert ha Piroskát szereti, gondoskodnia kell kényelmes jövőjéről. Piroska válogathat már ma is a gazdag kérőkben, pedig még gyerek. Itt van, hogy többet ne monjak, Toldi Lajos gyárigazgató, tízezer forintnyi évi jövedelemmel, valamennyivel idősebb, mint ön, de igen derék ember, nem is csunya. No, de hát legyen nyugodt, maradjon szépen köztünk a dolog s egy esztendőre ilyenkor, megüljük az eljegyzést . . . Nem akar egy kis Kuglert? . . . nézze csak milyen szép doboz pompás cukor. Toldi Lajos küldte Piroskának karácsonyra. Nagyon figyelmes ember . . .

Ez hát el lett volna végezve, az egy évi

haladékat sokalta ugyan egy kissé, de végre belé kellett törődni, szepen kezét csókolt a mamának, az pedig ünnepélyesen a homlokát csókolta meg, amivel fiává avatta.

De boldog karácsony volt az, vaj' miért is kelle végének lenni! Hanem hisz éppen a vége volt legédesebb. Mikor bucsuztak, Piroska a vonatnál egy kis papírkát nyomott a markába. Nem volt rajta csak ez a három szó: Igen, igen, igen. Arra a koresolyatéri kérdésre volt ez a válasz.

Vizkereszt után két nappal kis levélkét kapott Piroskától. A következő volt a tartalma: Kedves Pál ur! Örömmel tudatom, hogy tegnap eljegyeztem magam Toldi Lajos ural, aki engem szeret, s szüleim óhajtották, hogy neje legyek s én is szeretem. Csak most tudom, hogy régóta szeretem, stb. stb.

Férjhez is ment hozzá néhány hónap múlva.

Es Szücs Pál mit csinált . . . Hát édes istenem, azt csinálta, amit a legtöbb ember szokott ilyenkor csinálni. Eleinte tán sirt is, egy-néhány hónapig kerülte az embereket, egy-néhány évig pedig fájt neki nagyon.

Hiszen előre megmondtam, hogy szürke, mindennapi história ez.

Mikor már igen soká fájt neki, hát egyszer csak megtetszett neki egy szép kis leány, — az nem irt verseket, talán az irodalom dolgából sem ismert annyit, de azért édes kis teremtes volt s boldogan élt vele, s megnépesítette házatájékát apró, pirosposzsgás csemetékkel.

Piroskát nem látta, el is feledte, boldog családapa volt, kisebb gondja is nagyobb ilyen ostoba ábrándoknál . . .

Ismét karácsony volt, valami hivatalos ügyben Budapestre utazott. A vonaton egy ismerő-ével beszélgetett:

— Az igaz, hallotta-e, Toldiné meghalt tegnapelőtt gyermekágyban.

Meghalt, — milyen nagyot dobbant a szíve . . . mi az, hát csak most halt meg, s hiába hazudta magának évek óta, hogy már eltemette.

Hogy belenyilatott ez a hír a lelke közepébe, abba a furesa izomdarabba, aminek szív a neve. Hogy elfacsarodott egyszerre, — no né, mintha sírhatnékja volna.

A boldog férfi, a családapa amint megérkezett Budapestre, a portánál hagyta a podgyaszát s gyalog elbandukolt a kerepesi-uti temetőbe, ott fölkereste azt a friss halmot és — illik, nem illik, csak kimondom — egy fél-óra hosszat zokogott. Aztán még a félig üde myrtuskoszoruból letört egy darabkát, — óvatosan eítette a tárcájába és lassan-lassan visszament az állomásra — legalább oda akart menni — de nem odament, hanem céltalanul járkált a csatakos külső utakon, vagy két-három óra hosszat, s ezenközben lassan-lassan leberegték könnyei, hegy egész csappá fagyott a bajusza végén.

A hideg okozta, a karácsonyi hideg időjárás.

Lucentius.

Mikor a férj kártyázik.

Különös betörés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 16.

Nemrégiben napokon keresztül meddő nyomozást folytatott a szegedi rendőrség egy misztikus betörési ügyben. A főjelentő, egy előkelő társadalmi állású tisztviselő, erélyesen követelte a nyomozás legerélyesebb folytatását, amíg végre kiszült, hogy a betörés egyike a legkülönösebb természetű eseteknek, amelylyel szemben tehetetlen a hatóság. Az érdekes betörés előzményei és részletei a következők:

S. előkelő szegedi tisztviselő nemrégén nősült. Szép, fiatal feleséget hozott a házhoz, aki nagy ragaszkodással csüngött a fiatal urán. A mézesbetéket valahol délszakra töltötték, ahonnan boldogan, a szent házasság rózsaláncától megszépülve érkeztek haza, szegedi otthonukba, ahol valóságos kis paradicsom várt rájuk. A szülők gondos keze mindent szépen előre elrendezett a fiatal pár kényelmére, épen csak le kellett ülniük a terített asztalhoz és belefeküdniük a habos, puha, fodros párnák közé.

Az első hónapokat a legpéldásabb boldogságban és egyetértésben turbékolták át. Soha sehol se lehetett őket egymás nélkül látni, sőt még így is ritkán. Többnyire elvonultak a profán szemek és a világ elől, hogy kényelmes uri otthonukban egymásnak ölhessenek. A kisasszonynak sohasem akadt olyan kívánsága, amely a lakás falain kívül várt volna kielégítésre, a férj pedig a hivatalos órák kivételével, minden idejét fiatal felesége társaságában töltötte.

Történt, hogy a tisztviselő egy estén, vacsorára menet, egy régi barátjával találkozott. A viszontlátás örömei közepett megfellekedett — és ez volt az első ilyen eset a házassága óta — arról, hogy otthon felesége várja és randevut adott a régi jó barátjának vacsora utánra egy körben. Egy körben, ahol a kártyázás nemes céljai tömörítik az urakat. Azzal hazament, leült a vacsorához, amely után — a fiatal asszony nem csekély megdöbbenésére — távozott a körbe, hogy a randevut betartsa. Az asszony eleinte sirt, panaszkodott, de aztán nehezen belenyugodott a dolgba. Elvégre egyszer mindent szabad.

A férj ettől fogva mindennap talált ürügyet a kimaradásra. Hol éjszakai munkája akadt, hol meg egyéb fontos ügyekben kellett este elsietnie, de igazában mindig csak a körbe ment, ahol a kártyasztal mellett töltötte az idejét. Az asszonyka napról-napra átsírta a magányos éjszakákat. Nagy szomorúság vett rajta erőt, mert ő ehhez nem volt szokva és a férje hűtlenségét látta ezzel bizonyítva. Panaszkodott is sokszor az urának, amikor az hajnalban fáradtan vetődött haza. De a kimaradások napirenden maradtak.

Egy éjszaka két óra felé bandukolt haza a tisztviselő a körből. Amint az ajtajához ért, a kulcsot sehogyse tudta a zárba illeszteni. A nyílás ujságpapírral el volt torlaszolva és jó időbe került, amíg a kulcsot megtudta forgatni. A hálószoba összes butorai fölfordulva, siralmas képet nyújtottak. A szekrények tárva-nyitva, ruhák, porcellánedények, egyéb holmi széthányva, rakáson heverték a földön. A fiatal asszony pedig félig alétan, reszkető zokogással az asztalra borulva jajveszékelt. Hosszas faggatás után előadta az asszony, hogy az éjjel egy bekormozott arcú rabló járt nála. Feltörte az ajtót, pénzt követelt és leszurással fenyegette az asszonyt, aki kénytelen volt a szekrényeket és mindent kinyitni a haramiának.

Megindult a rendőri nyomozás. Semmiféle nyom se volt fölfedezhető, ami a hatóságot a betörő kilétére vonatkozólag fölvilágosíthatta volna. A rendőrség hetek utáni meddőség után kijelen-

tette a férjnek, hogy lehetetlen a misztikus ügyre világosságot vetni. És az ügy abbamaradt.

A férj azonban azontul sohasem maradt ki többé. Bár sohasem tudta meg, hogy a betörést a féltékeny és elhanyagolt asszonyka maga rögtönözte.

Diplomás haramiák.

A rablóvezér községi jegyző és tanító. A miklózlazuri Fatia Negra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 16.

Az Aradi Közlöny mai száma egy késő éjjeli távirat alapján hirt adott arról, hogy Biharvármegyében Popeszkú Aurél jogvégzett diplomás miklózlazuri jegyző és Dobos Sándor feketegyőrsi gör. kel. tanító egy fekete banda élén milyen rablásokat, gyilkosságokat és fosztogatásokat vittek véghez. A bandát a csendőrségnek sikerült kézrekeríteni és most már a nagyváradi ügyészség foglyai. Nagyváradról a rablóbanda működéséről a következő újabb részleteket jelentik nekünk:

(A fekete banda munkában.)

Neumann Mór, a kirabolt kereskedő rendkívül súlyos sebeivel élet-halál között lebeg. A baltacsapások fejét és mellét érték; kihallgatni nehezen lehetett. Ellenben felesége körülmenyesen előadta, hogy miként történt a betörés.

— Este nyugodtan feküdtünk le — mondotta — mert gondosan bezártam az összes ajtókat. Kétszer is megnéztem, hogy jól vannak e bezárva az ajtók s a kulcsokat letettem a szoba asztalára. Hét darab kulcs volt. A rablótámadás után csak 5 kulcsot találtam a helyén. Az utcára vezető két ajtó kulcsa a zárban volt. Valaki belülről nyithatta ki jóelőre az ajtót. Meglehet, hogy Friedmann József volt az ajtónyitó.

Friedmanné — aki nevelő és nagyváradi lakos — pár napja utazott ki Miklózlazurra a jó falusi levegő szempontjából. Neumannéhoz szállott, akikkel régebbi ismeretségben volt és ismerte a jegyzőt is, már korábbi időből. Nemrégiben Neumannéknál volt alkalmazva miat nevelő s innen ered még az ösmeretség.

— Ez a Friedmanné — vallotta a koresmáros felesége — a rablótámadás alatt gyanúsán viselkedett s innen lehet következtetni, hogy részese a szövetkezethez s ő nyitotta ki a leselkedő bandának az ajtót.

A haramiatársaság bevonulását így írja le Neumann Mór koresmáros felesége:

— Hárman jöttek be az udvarba. Sötét lepedőbe voltak burkolva és arcukat papíralarc borította. Az első egy nagy fakeresztet tartott a kezében s úgy jött, mint valami kísértet. Utána a másik rémes baltát villogtatva jött s a harmadik egy acetylén lámpát tartott kezében. Olyan vakító világosság támadt, amikor belépett ez a rémületet keltő menet, hogy első pillanatban a borzalomtól megmeredve néztünk rájuk.

— Amikor felocsudtunk — folytatta Neumanné — a férjem eléjük állt és birokra kelt az elől állóval. A fiam is segített neki. Ekkor a második ember a baltával ütni kezdte. A vér borította el és én kétségbeesetten a harmadik férfihez futottam. Teljes erővel ütöttem arcul, mire leesett arcáról az alarc. Popeszkú jegyzőt ismertem fel. A jegyző szempillantás alatt eltakarta arcát s kifutott.

(A „nevelő” sze eplése.)

Friedmann Józsefné nevelő, nagyváradi lakos szereplését így írja le vallomásában Neumann Mórné:

— Mikor a jegyzőt felismertem, a másik szobába futottam öntudatlanul, hogy az ott elszállásolt nevelőt segélyül hívjam. Egy vékony deszkafal választja el a Friedmanné hálókamráját a koresmahelyiségtől, ahol a mérenylet és a dulakodás nagy lármával folyt. Mikor bementem Friedmannéhoz, tetette magát, hogy alszik. Felráztam, s hívtam, hogy segítsen. Ő ahelyett, hogy jött volna velem segíteni, rázárta az ajtót. Csak akkor nyitotta ki a kamra ajtaját, mikor már nem volt ott senki.

— Neumann urat meggyilkolták — mondta Friedmanné — segítsünk rajta, ha lehet.

Friedmann Józsefnét vallatóra fogták a csendőrök. Az asszony elmondta, hogy a legjobb viszonyban volt Neumannékkal és minden házi ügyükbe beavatták. Beismerte azt is, hogy Popeszkú Aurél kedvéért élt a faluban. Azt azonban tagadja, hogy része volna a rablómerenyletben. Később aztán, mikor a Popeszkú Aurél kocsisának dohányzacskóját is megtalálták a koresmában, bevallotta, hogy ő tudja, hogy az egyik rabló Tripon György, a jegyző kocsisa volt. A csendőrök erre a rejtélyes asszonyt letartóztatták és telefonon értesítették a nagyváradi rendőrséget, hogy tartóztassa le az állítólag Váradra szökött Popeszkú Aurél miklózlazuri jegyzőt és nyomozza ki, kicsoda Friedmann Józsefné.

(A haramiák letartóztatása.)

A belényesi csendőrök másnap a belényesi vásáron letartóztatták Tripon Györgyöt, a jegyző kocsisát. Először esőkönyösen tagadott, végre aztán beismerte, hogy ő volt a rablóbanda egyik tagja.

Később aztán azt vallotta, hogy a jegyző felbujtására tette. Popeszkú Aurél és Dobos Sándor feketegyőrsi tanító többször biztatták, hogy rabolja el a Neumann zsidó irásait. Tripon György vallomása után a csendőrök csakhamar kézrekerítették Dobos Sándort is. Popeszkú Aurélt a nagyváradi rendőrség nem találta, de telefonon értesítette a belényesi csendőrséget, hogy délután Popeszkú Aurél hazautazott Nagyváradról. A csendőrök már a vasuti állomáson várták és letartóztatták.

(A vizsgálat.)

A nagyváradi kir. ügyészség a szenzációs rablómerenylet ügyében Nagy János vizsgálóbíró és Kármán Elemér d.-t küldte a helyszínre. A csendőrök a három tettest és Friedmann Józsefnét, aki ellen az a gyanu, hogy ő lopta el a Neumanné kulcsait, letartóztatta. A vizsgálóbíró megérkezéséig a további vallomásokot felfüggesztették.

Popeszkú Aurélt, a haramiavezér jegyzőt alig néhány év előtt választották meg miklózlazuri jegyzővé. Az apja, Popeszkú György is odaváló jegyző volt s egy ízben türehtelen zsarolásai miatt a nép fellázadt. Füzy Szaniszló akkori segédjegyző izgatta fel akkor a baszkodó népet. Az öreg Popeszkú azonban az akkori magyarségei főszolgabírónak bizalmas barátja volt s a népet lecsendesítették. Popeszkú Aurél akkor a nagyváradi jogakadémia hallgatója volt. Csakhamar ezután jegyzői tanfolyamot végzett és a busás jövedelmű miklózlazuri körjegyzőségben az apja helyére jegyzőnek választották meg. A züllött életű fiatal ember azóta itt dorbézolt s a haramia vezérségre adta magát.

(Popeszkú tagad.)

Nagyváradról táviratozzák éjjel: A vizsgálóbíró és királyi ügyész ma egész nap folytatták a nyomozást. Kihallgatták mind a négy letartóztatottat. Popeszkú Aurél állhatatosan tagad

továbbra is. Azt mondja, hogy Neumannek bizonyára Papp János tanítóval tévesztik össze, aki ő reá rendkívül hasonlít. Ő tudja, — mondotta — hogy ez a tanító egy rablóbandát szervezett, Popeszku tagadásával nem sokat használ magának. Nemesak társai vannak ellene, hanem súlyos bizonyítékok is vannak bűnösségére. A nyomozást erélyesen folytatják.

Az aradi bankcsalók.

Hajza százezer korona után. — Mentési kísérletek a Hitelbanknál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 16.

Szántó Izidor és Ujházy Andor az ügyészség fogházában várják a vizsgálóbíró döntését a szabadlábra helyezés kérdésében. Ma újabb adat jutott birtokunkba arról, hogyan akart Szántó pénzhez jutni. Mindenáron cipőgyárat szeretett volna alapítani, hogy a befolyt összeget elzsebelhesse. A Hitelbank vezetősége különben nem mondott le arról, hogy az intézetet megmentse. A bank ügyésze Budapestre utazott, ahol pénzt akar szerezni az intézet ügyeinek rendezésére.

Mai hireink ezek:

(Szántóék a fogházban.)

Reggel hat órakor a fogház harangja ébreszti a rabokat. A betegek kivételével minden fogolynak ekkor fel kell kelni. Szántó Izidor nem ismerte még ezt a regulát, ágyban maradt. A fogházőr rázta fel álmából.

Délelőtt látogatót kapott Szántó. A felesége jött el a fogházba, ahol a fogházfelügyelő jelenlétében beszélgetett férjével. A találkozás igen megrázó volt. Férj és feleség zokogva borultak egymás kehlére és percekig tartották egymást átkarolva. Szántó családi ügyeiről, gyermekeiről kérdezősködött. Az ügyre vonatkozólag egy szót sem válthattak egymással. Szántó ma egyébként engedélyt kért a vizsgálóbírótól, hogy saját költségén élmezhesse magát, mert nem tudja enni a rabkosztot. A helyettes vizsgálóbíró erre megadta az engedélyt.

Délután Ujházyt látogatta meg a felesége. Ujházy vigasztalta a feleségét, viselje türelemmel sorsát, bizik benne, hogy nemsokára ki fog szabadulni.

(Az ügyészség indítványa.)

Amint mai számunkban megírtuk, a királyi ügyészség az előzetes letartóztatás fenntartását indítványozta a vizsgálóbírónak. A helyettes vizsgálóbíró ma kezdte tanulmányozni az iratokat, de a terjedelmes aktákat még nem tudta teljesen áttanulmányozni, úgy, hogy határozatát csak holnap fogja a terheltek előtt kihirdetni. Kétségtelen, hogy a vizsgálóbíró fenntartja az előzetes letartóztatást annál is inkább, mert mindkét terhelt ellen egyéb bűnügyek is vannak folyamatban, ilyen esetekben pedig a büntető perrendtartás 141. §-ának 5-ik pontja értelmében előzetes letartóztatásnak van helye. A helyettes vizsgálóbíró ma úgy Szántó Izidort, mint Ujházy Andort kihallgatta. Ő előtte megismételték a foglyok a rendőrségnél tett vallomásukat.

(Ujházy rágalmai.)

Ismeretes, hogy a *Délmagyarországi Hiteltudósító* című zuglap egész esomó aradi kereskedőt rágalmazott meg. A közleményekért a huszárhadnagyból főkönyvelővé és zugszerkesztővé vált Ujházy Andor vállalta el a felelősséget. A kereskedők vádirata ellen kifogásokat adott be a vádtanácshoz, amely ma foglalkozott az ügygyel. A vádtanács a kifogások elutasításával több rendbeli rágalmazás miatt vád alá helyezte Ujházyt.

(Szántó nagyváradi üzelmei.)

Irtunk arról, hogy Szántó Izidor Bihar megyében is manipulált. Egy nagyváradi lap erről a következőket írja:

Szántó Izidor kivetette hálóját Nagyváradra is. A nagyváradi kókuszszirgyár részvénytársaság részéről a bank mérlegébe 80.000 koronát vett fel mint betétet, holott a társasággal összeköttetésben sem állt. Eleméry Ferenc tb. főkapitány az aradi rendőrség kérelmére kihallgatta a kókuszszirgyár igazgatóságának elnökét, aki azt vallotta, hogy csak szó volt közte és Szántó között majdani üzleti összeköttetésről. Ez azonban nem gátolta meg Szántót abban, hogy 80 ezer koronás betétet szerepeltesse a gyárat.

(A bankcsaló kritikája.)

Valóban mulatságos az a szemérmelenség, a hogyan Szántó és Ujházy leckéztette azokat a bankokat, amelyekkel ők nem voltak megelégedve. A *Délmagyarországi Hiteltudósító* legutóbbi számában szóvá teszi azt, hogy laza a bankok ellenőrzése. A szóban lévő közlemény a következő:

„Pénzügyi ellenőrzés. Akár állandó rovatot nyithatnánk azon bűnesetek regisztrálása céljából, melyeket a lanyha, vagy éppen semmi pénzügyi ellenőrzés szül.

Ime ismét két eset:

Fried Miklós, a beregszászi kereskedelmi és iparbank pénztárosa tizenkilencezer,

Ulrich Ferenc, a prágai Merkur bank hivatalnok a tizenhatezer korona elsikkasztása után megszökött.

A rendőrség, mint mondani szokás, megtette a szükséges intézkedéseket.“

(Szántó cipőgyárat alapít.)

A milliókról beszélő és százötvenezer koronás befizetéseket koholó vezérigazgató tevékenysége nem merült ki a szó szűkebb értelmében veendő pénzügyi körében. Nagy arányú üzletek, országos hírességű iparvállalatok alapításának gondolatával foglalkozott. Azaz, hogy csak beszélt színes tervekről, alapításokról, befektetésekről az ő bőbeszédűségével, nagyhangú frázisaival és olyan merész hazudozással, amelyről talán ő maga se hitte, hogy színtiszta igazság.

A Turul cipőgyár legyürése, a magyar cipőgyártás fellendítése volt egyik kedvenc eszméje, illetve ezt játszotta ki egy nagyobb Szántó-rendszerű pénzügyi tranzakcióra. Huszezer koronára lett volna szüksége a vezérigazgató urnak és minthogy az általa reeszkomptra benyújtott váltókat az országnak egy bankja sem fogadta el, gondolt merészet és nagyot: — a kitűnően sikerült bankalapítás után gyárat akart alapítani. Azonban a gondolatnál nem jutott tovább, de ő éppen ezt akarta huszezer koronára felváltani.

Az aradi cipőtermelők szövetkezetére vetette csalfa szeméit és hálóját a vezérigazgató. Felkereste Olár Jusztint a szövetkezet igazgatóját és lelkes szavakkal fejtette ki előtte az aradi Hitelbank iparpártolási misszióját. Elmondotta neki, hogy a bank igazgatósága ha-

tározatilag kimondotta a program bővítését és a tiszta pénzügyletekről áttér ipari vállalatok létesítésére.

— Cipőgyárat fogunk Aradon teremteni. — szavalta a tőle telhető hangossággal Szántó. — Nagy, hatalmas iparvállalat lesz ez, mely a „Turul“-t a zsebébe gyűri. A bank építi a gyárat, berendezi, szerez gépeket, már megtette az államsegély kieszközlése iránt a lépéseket. Biztos, hogy a kormány támogat bennünket, mert tetszik tudni, rendkívül előkelők az összeköttetések. Az aradi cipőtermelők szövetkezetével karöltve akarom nyélbe ütni. Egyébre nincs szükség, mint egy felhívás kibocsátására. A szövetkezet igazgatósága szólítsa fel a tagokat részvényjegyzésre. Gyorsan össze kell gyűjteni huszezer koronát, csekélyke összeg az egész, csak épen a megindításhoz szükséges.

Olár igazgató egy mosolylyal honorálta Szántónak ezt a kézzelfogható és átlátszó hazudozását és azzal az ígérettel eresztette utjára, hogy a szövetkezet egyelőre nem szándékozik a Turult a zsebébe gyűrti.

(A bankigazgatóság tervei.)

Mióta Szántó Izidort a törvény keze megfosztotta attól a gyönyörtől, hogy az Aradi Hitelbank ügyeit szakavatott kezeivel vezesse, az igazgatóság alelnöke, Wittich Sándor látja el a vezérigazgató teendőit. Ő és az igazgatóság egy tagja naponta a bankban tartózkodik és intézi az ügyeket. Az igazgatóság mindennap tart ülést, vizsgálja a módjait és lehetőségét a bank feltámasztásának s a helyzet javításának.

Már megírtuk, hogy az alelnök állítása szerint a bank aktív és a betevők, továbbá a hitelezők érdekei teljes egészükben megóvatnak. Ebből a körülményből azt következteti az igazgatóság, hogy a súlyos válságot kifogja heverni az intézet, ha kellő tőkéhez jut. Tőkeszerzés céljából ma reggel a bank ügyésze, Vadász Armand dr. Budapestre utazott. Összeköttetést keres pénzügyi intézetekkel, visszleszámitolási összeg megteremtését kísérel meg. *Körülbelül százezer koronát akar az igazgatóság a bank életre keltéséhez szerezni.*

A bank zálogintézete pénz hiányában már a mai napon be is szüntette működését. Néhány nap mulva azonban ezen is segítenek az igazgatóság véleménye szerint. Tudniillik két irányban is történt kísérletezés arra nézve, hogy az intézetnél zálogba tett ékszereket valahol elhelyezzék és ily módon pénzhez jusson az intézet. Arról már írtunk, hogy az Aradi Ipar- és Népbank igazgatóságát keresik meg ily értelemben. *At is irtak ma a Népbankhoz*, és mint értesülünk, ott nem lesz akadály a tranzakciónak. A Népbank zálogosztálya épp úgy elfogadja zálogul a Hitelbank zálogházának ékszereit, mint akármelyik magánféltől. Másrészt Vadász Armand dr. is kapott felhatalmazást arra, hogy Budapesten keressen valakit, aki az ékszerek erejéig pénzt nyújtana a banknak.

MULATSÁGOK.

(=) Kérelem. Az aradi könyvnyomdászok szakegyesülete által aug. hó 1-én rendezendő népünnepélyen tombola játék is lesz. A rendező-bizottság tehát kéri mindazokat, akik a tombolához valamilyen tárggyal hozzájárulni akarnak, szíveskedjenek azokat Wallinger Istvánhoz az „Arad és Vidéke,“ vagy Czinczer Józsefhez az „Aradi Közlöny“ nyomdájába juttatni. A legcsekélyebb adományt is hálás köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség.

Megkínzott házaspár.

Csendőri brutalitás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 16.

Mélyen megbotránkoztató csendőri brutalitásról érkezik híradás Szabadka határából, a közigazgatásilag szorosan is hozzá tartozó Felsőkelebiáról.

Két csendőr inkvizíciót rendezett egy módos gazda boszujának kielégítése céljából, össze-vissza vert egy embert, aki semmiképen sem akarta magára vállalni egy lopás elkövetését, mert abban nem volt része. Kilöktek a szobából egy asszonyt, aki 7 hónapos magzatot visel a szive alatt, azért, mert aggódni mert a férje testiépességét illetően.

Alább részletes tudósítást közlünk a botrányos esetről:

Szerdán este 9 óra után két csendőr szorongosan beállított Sziráczky Ferenc 28 éves felsőkelebiai kovácmester lakására. A csendőrök tudtára adták, hogy hivatalos ügyben jöttek, mert besugár folytán arról értesültek, hogy Piukovics György gazdaember kertjéből 15 kéve venyigét lopott el. Fölszóltatták, hogy adja elő a lopott holmit. Sziráczky becsületesége és ártatlansága biztos tudatában tiltakozott a súlyos vád ellen s kijelentette, hogy a besugó rágalmozott, mert ő nem lopott el semmit.

A csendőrök házkutatást akartak előbb tartani, majd azt mondták Sziráczkynak, hogy kövesse őket a károsult gazda házához, ahol majd elrendezik valahogy az ügyet. Sziráczky feleségével együtt nyugodtan ment át Piukovics portájára, ahol egy üres szobába vezették be és megvasalták a csendőrök. Kezét szorongatta a bilincs, bizony fölajdult. Erre az egyik csendőr pofonütötte s ráordított, hogy ismerje be a lopást.

Amikor a pofon elesett: Sziráczky felesége, aki Polyakovics Szaniszlóné társaságában az ajtóban állott, fölsikoltott és jajgatni kezdett. Az ajtó mellett álló csendőr odaugrott s az asszonyt, aki 7 hónapos magzatot hord a szive alatt, úgy lökte ki az ajtóból, hogy végig hempergett az udvaron. Ezután bezárta az ajtót és megkezdődött az inkvizíció. Egyikük kardot rántott s elkezdte a büntetlen embert ütlegelni.

Mikor már kiserdült a vére: visszadugta kardját hüvelyébe s újabb módját keresték a kínvallatásnak. Egyikük, a szemfülebb, észrevette, hogy botot hozott magával a delikvens. Jófajta meggyfabotot. A következő pillanatban lehuzták a szegény ember lábáról a papucsokat és a meggyfabotot ütni kezdték a talpát. A szerencsétlen kovácmester az egyik ájulásból a másikba esett. Végül is, nagy alázatosan, elhaló hangon megszólalt:

— Hát mit akarnak tulajdonképpen a csendőr urak?

Erre aztán kibujt a szög a zsákból. Az inkvizíciónak nem a tolvaj-fogás volt a célja. Dehogy. Azt akarták csak elérni — a háziur érdekében — hogy a pontosan fizető, szorgalmas kovácmester kihurokoljék a lakásából.

Ez volt a cél amikor Sziráczky megesküdtött, hogy 8 napon belül elköltözik, nyomban szabadon bocsájtották.

A megkínzott, meggyötört ember ma reggel alig tudott fölkelni, felesége pedig attól fél, hogy elvetél.

Nagy kinnal-bajjal bejöttek ma Szabadkára, fölkeresték Dömötör Miksa dr.-t, aki a szenvedett sérülésekről bizonyítványt állított ki. Eszerint Sziráczky Ferenc bal felső karjának külső oldalán egész hosszában vörös esikben a bőr lefoszlott, a hus csatokban lóg; jobb és bal lábának talpán kékes-vörös daganatok vannak, bal lábszárának külső oldala gyulladásban van.

Az asszonynál kisebb zuzódásokat állapított meg a hátán, jobb lábán és hasán. A sérülés hasonlóképpen ütés, vagy ütődéstől származik; gyógyulása csak 4-5 napig tart, „föltéve, hogy az ütés folytán a terhesség meg nem szakítatik.”

Ezeket állapította meg az orvos s az orvosi diagnózishoz nekünk legfeljebb csak annyi hozzá adni valónk van, hogy a sérülés milyensége föltétlenül igazolja ezeknek a szerencsétlen embereknek állítását, hogy a csendőrök megkínzották őket.

Az inkvizícióval kilakoltatott emberek a csendőrök ellen feljelentést tettek.

A MASZK.

Ujházi Ede meséiből.

(Budapesti levél.) Az abnormális nyári időjárás szörnyen megrézfalta az embereket; egy hitre hozta a vendéglősöket a gazdaemberekkel. (A vendéglősök alatt ez esetben tisztára a nyáriakat kell érteni.) Más esztendőben tudvalevőleg ha a gazdák esőt kívántak, a Holzspachok és Vampeticsek vagyont ígértek Szent Antal őfömeteorológusságának a jó, finom száraz időért. Most egyöntetű volt a könyörgés, amelyet végre meg is hallgattak az illetékes tényezők. Az ájtatos embereknek legalább az az impressziójuk, hogy 200 korona nyomán fakadt az üdítő napsugár. Mi budapestiek nevetünk ezen. (A budapestiek alatt a nem vendéglősök értendők.) Nevetünk, mert meggyőződésünk szerint a tüzes lángcsóvákat, amelyek folyóvá olvasztják az aszfaltot, a Mester megjelenésének tudjuk be.

A Mester visszatért Velencéből, tehát itt a nyár.

Tegnap este, kissé megfogyva, de azért együtt volt a rendes társaság a Vampetic külön asztala mellett.

A marha cím díjmentes adományozója jó kedvében volt és egymásután kerültek elő a jóízű apróságok, kedves reminiscenciák.

Ujházi nagyon kedves történetet mesélt el. Egy klasszikus darab bemutatója alkalmával történt. Óriási sikere volt. A publikum a második felvonás után egy negyed óráig állva tapsolt. Már a vasfüggönnyet is leeresztették és a tenyerek még mindig erősen csattogtak.

Az ünnepelt Mester mellé terem hirtelen az ügyelő.

— Mester, — sugta az ügyelő — jöjjön azonnal!

Es Ujházi, akinek szédült a feje a nem várt ovációtól, önkéntelenül a szinpadi kijáró felé igyekezett.

Ott várakozott rá Wlassics Gyula, az akkori kultuszminiszter. Az excellenciás ur alig, hogy megpillantotta az izgalomtól remegő színészt, feléje nyújtotta a kezét és elragadtatással kiáltott fel:

— Gratulálok, őszintén gratulálok.

Ujházi olyan arcot vágott, mintha nem ösmerné meg a minisztert. És tényleg úgy is volt: az örökké nyugodt művész egy pillanatra elvesztette a higgadságát, de azután észbe kapott s nagy örömmel fogadta el a feléje nyújtott kezét, majd, hogy kikorrigálja valahogy a baklövést, a következő klasszikus exkuzáló szavakkal fordult Wlassics felé:

— Bocsánat, ezerszer bocsánat kegyelmes uram, első pillanatra azért nem ösmertem meg, mert... mert ki vagyok maszkirozva.

TANÜGY.

(—) Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte eddigi minőségükben Földes Miklós szegedi állami polgári fiúiskolai rendes tanítót és Földesné Valkovszky Olga abonyi állami polgári iskolai rendes tanítónőt a nagykanizsai, továbbá Boroviák Lajos csáktornyai állami polgári iskolai rendes tanítót a szegedi állami polgári iskolához.

Öngyilkos urileány.

Az érzékenység halottja.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 16.

A fővárosban — mint budapesti tudósítónk jelenti — ma öngyilkos lett egy fiatal urileány. A revolvergolyó szívért furta keresztül Horváth Erzsikének, aki az érzékenységének lett áldozata. Szüleivel volt némi kis nézeteltérése, ami annyira elkeserítette, hogy a halálba menekült. Az öngyilkosságról budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Ma délelőtt Horváth József háztulajdonos 16 éves Erzsébet nevű leánya Remete-utca 6. számú lakásán agyonlőtte magát.

A fiatal szép leány már napok óta foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Hogy a halál gondolatával megbarátkozzék, mindennap ellátogatott a bonctani intézetnek a Szvetenay-utcában levő tetemnézőjébe és az oda beszállított holttesteket órák hosszáig elnézegette. Ma délelőtt, amikor édesapja eltávozott hazulról, anyja pedig a konyhában foglalatzkodott, elővett egy revolvert és háromszor magára lőtt. A halálra szánt leány annyira izgatott volt, hogy a két első lövés nem találta. A golyók a falba fúródtek. A harmadik azonban talált és a fiatal leány szívért furta keresztül. Horváth Erzsébet nyomban meghalt.

Az asztalon szülőihez címezve levelet találtak, amelyben a következőket írja:

„Bocsássatok meg utolsó tettemért. Miattam tovább ne veszekedjete.”

A fiatal leány öngyilkosságának okát nem tudják. Érzékeny lelkű leány volt és többször civódott szülőivel. Tegnap valami kárt csinált, amiért összeszidták. Ugy látszik ez is hozzájárult az elkeseredettségéhez. Holttestét a bonctani intézetbe vitték.

Rémuralom

egy temesmegyei községben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 16.

Temesvárról jelenti tudósítónk: Néhány nap óta a Temesmegye csákovai járásában fekvő Zsebely községben valóságos rémuralom tartja rettegésben a lakosságot. A község békés-indulatu lakosságát egy idő óta mintha kicserélték volna. Egymást érik a heves összeütközések, sőt legutóbb már oly izgatott lett a hangulat, hogy a községben két nap alatt három orvtámadást kíséreltek meg, azonban emberéletben szerencsére nem esett kár.

A gyűlölködésre az első okot a bíróválasztás adta. E választáson a lakosság két pártszakadt és a két párt között azóta nem szűnt meg a harag és visszavonás. Nemrég ejtették meg a görög-keleti zsinati választásokat, amikor a lakosság ismét pártokra oszolva állott egymással szemben. A gyűlölködés aztán odafajult, hogy tegnapelőtt este valaki vadászfegyverrel kétszer belőtt Jorgovics Romulusz zsebelyi görög-katolikus plébános lakásának ablakán. Szerencsére a golyók nem találtak senkit. Az orvtámadás azonban tegnap este megismétlődött. Ezuttal Goga Illés, állásától hivatalos hatalommal visszaélés miatt felfüggesztett községi bíró lakásának ablakán lövöldöztek be, de szerencsére a golyó itt sem tett kárt a lakásban időző emberekben.

A lakosság még izgatottan tárgyalta a második orvtámadást, amikor hire terjedt, hogy egy harmadik orvtámadást is követte el. Ennek a merényletnek sebesültje is van: Görbe Sándor csendőr. Görbe este tíz óra tájban le-

akarta zárni a csendőrlaktanya kapuját, amikor a kapuval szemközt levő fák mögül egy lövés dördült el. Görbe feljajdult és segítségért kiáltott; a lövés balkarján súlyos sebet ejtett. Amire a laktanyában levő csendőrök kiszaladtak, a merénylőnek nyoma sem volt.

A nyomozás azzal az eredménnyel végződött, hogy a csendőrök a merényletek elkövetésének gyanújával terhelve, letartóztatták ifjabb Loikicza Daniló vagyonos földmivest, idősebb Loikicza Danilónak, a volt zsebelyi bírónak a fiát. Hogy valóban ő-e a tettes, azt a további vizsgálat lesz hivatva kideríteni. Ifjabb Loikicza Danilót ma bekisérték a temesvári ügyészség fogházába. Loikicza tagad, de ezzel szemben a sebesült csendőr benne határozottan felismerte támadóját.

A varróleány gyermeke.

Kié az ujszülött?

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 16.

Szokatlan históriában folytat nyomozást napok óta a budapesti főkapitányság. A vizsgálatra Farkas Ferenc asztalos mester feljelentése adott okot. Az asztalos, aki a Garay-utca 33. szám alatt lakik, a felesége nővérét, Jakab Viktória 24 éves varrónőt jelentette fel családi állás elleni büntett címén.

Farkas Ferenc panaszában elmondja, hogy a múlt év vége felé a feleségénél olyan jelenségek mutatkoztak, amelyekből arra következtetett, hogy családi öröm előtt áll. Egy napon, amikor hazatért, a feleségét az ágyban találta.

— Fiunk született — ujságolta a hirt az asszony.

Mellette feküdt a csecsemő, akinek Farkas nagyon megörült. Meg is keresztelték a gyermeket ifjú Farkas Ferenc névre.

Hat héttel ezelőtt megjelent Farkaséknál Jakab Viktória és elvitte a gyereket. Két-három napig az asztalos mesternek nem tűnt fel a dolog, de azután érdeklődni kezdett a „fia” után. Eleinte Jakab Viktória mindenféle ürügyet talált ki, hogy a gyermeket magánál tartsa, később azonban, amikor Farkas Ferenc nagyon követelőzött, meglepő kijelentést tett.

— A fiut nem adom vissza, mert az az enyém.

Farkas megtudta a sógornőjétől, hogy megtévedt és ballépésének következményei lettek. Mint leány, restelte a dolgot és szégyenének elpalástolásában nővére, Farkasné volt segítségére.

Megszületett a gyermek s a szülésznőnek Jakab Viktória átadta Farkas Ferenc okmányait, a házasságlevelet azzal, hogy ő Farkasné. A szülésznő, aki a turpisságról mit sem tudott, az okmányok alapján a hetedik kerületi anyakönyvi hivatalban bejelentette a fiut és meg is keresztelték. Két nappal később Farkasné ágyba feküdt és mellé tették Jakab Viktória csecsemőjét.

A család azért sikerülhetett, mert Farkasné vizibetegségben szenvedett s a bajnak a külső jelei megtévesztették Farkast, aki megvolt arról győződve, hogy a fiu a feleségeé. Jakab Viktóriában később felébredt az anyai szeretet és magához vette a fiát. Az érdekes feljelentés alapján a rendőrség megindította a vizsgálatot.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi turista-egyesület kirándulása a gainai leányvásárra kellő számú jelentkező hiányában ezidén elmarad. Az A. T. E. igazgatósága.

A FÜL.

(A Newyork-Herald-ban a következő hirdetés jelent meg: Ezer dollárt adok egy fület. Williams Bequith orvos, Long-Island Avenue.)

— Három jelenet. —

1. jelenet.

Az orvosnál.

Ó: Gondolja orvos ur, hogy lehet még rajtam segíteni?

Orvos: Gondolom; az operáció nem is lesz nagyon fájdalmas. Levágjuk egy élő ember fület, reá tesszük az ön levágott fülének a helyére és — az nagyszerűen oda forr.

Ó: Orvos ur, ha ezt ön meg tudja csinálni, háromezer dollárt fizetek önnek.

Orvos: Topp! All right!

Ó: De honnan vesz ön egy fület? És mondja csak doktor ur, ha egy más ember füle lesz rajtam és az viszketni fog, akkor mindig az a másik ember jön majd megvakarni az én fejemen lévő fület? Vagy ő vakarózik, ha az én fülem viszket?

Az orvos: Nem ... nem ... egész rendszerben lesz minden ... ne aggódjék.

Ó: Jó! És mikor lesz az operáció?

Az orvos: Kérem fáradjon ide holnap délfelé ... Délre már ismét párbajozhat és ellenfele azon kellemes helyzetben lesz, hogy újra levághatja a fület ... akár mind a kettőt ...

Ó: Pontos leszek! (El.)

Orvos: (egy ideig fel és alá járkál, aztán leül, ír néhány sort, csenget, a szolga bejön.) John, vigye ezt a kishirdetést a „Newyork Herald” kiadóhivatalába!

John: Orvos ur fület akar venni? És azt hiszi, hogy akad ember, aki ezer dollárért levágatja?

Orvos: Majd meglátjuk.

2. jelenet.

Az orvos háza előtt.

(Másnap reggeli öt óra. A ház előtt rengeteg tömeg tolong.)

Az első: No mi lesz már! Hej, doktor ur! doktor ur! ébredjen!

A tizedik: Magának barátom kár úgy ordítani! A maga lapát fülei úgy se kellenek!

Az első: Ezek lapát fülek? Tökfilkó! A maga rongy füleivel heneceg? Olyan, mint egy gubics! Pfu!

A huszadik: Ezek a fülek — ni! az enyéme! Öröm rájuk nézni...

A harmincadik: Igaza van! minden néglábu számár megirigyelheti! De ember ilyet még ajándékba se fogad el, nemhogy vegyen!

A negyvenedik: Hallja öreg! Mit áll itt! A füleitől nem látok...

Az ötvenedik: Táguljon innen... hiszen nem legyezõ kell a doktornak... hanem fül... mint az enyém!

A hatvanadik: Hohó! fogjatok meg! Ez fül? ez a valami ott a feje két oldalán, az fül? Azt hittem, hogy kalaptartó, olyan kajla.

A hetvenedik: Majd a doktor választ... ő tudja, kinek a füle ér ezer dollárt... de hol a doktor... a háza még mindig zárva... Hej, doktor! (Fütyül.)

Husz ember (ordít): Doktor! Hej! ébredj már! — Ide bolondit és nem jön!

Másik husz ember: Költsük fel! (követ ragadnak és bedobnak néhány ablakot.)

Ismét más husz ember: Eljen! bravo! Hogy volt! (ők is követ ragadnak és bedobnak néhány ablakot.)

Az egész tömeg: (ordít, abugol, fütyöl, pisszeg: végre csunyán összeverekedik, mire megjelenik a lovas rendőrség, kőzibók rohan és kardjával kaszabolja a tömeget, mely végre is megszabad. Az orvos háza előtt csend van.)

(Kis szünet.)

Orvos (óvatosan kinyitja a kaput, kinéz és elégedetten nevet): Ez sikerült! John! hozzon seprüt és személapátot! Itt hever a földön vagy negyven levágott fül... a javát keresse ki... (kezzeit dörzsöli.) Megspóroltam ezer dollárt... az operációt megcsinálhatom és azonkívül lesz vagy harminc kiselejtezt fülem... (Néhány sort ír.) John! Siessen a „Newyork Herald” szerkesztőségébe. Adja fel ezt a hirdetést: Elveszett fülek találtak. Igazolt tulajdonosuk átveheti darabját ötven dollárért Williams Bequith orvosnál Long-Island Avenue...

József főherceg és a rikkancs.

A fenséges ur gyalogsétái.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 16.

József főherceg népszerűség dolgában nem marad mögötte édesapjának. A fenség minden alkalmat megragad, hogy a polgársággal közvetlenül érintkezzék s néha még maga is keresi az alkalmakat. Fővárosszerte arról a néhány kedves epizódról beszélnek most, amelyeknek a népszerű királyi herceg a hőse.

Az egyik eset ma délelőtt történt a Kosuth Lajos-utcában. József főherceg automobilján a Nemzeti Kaszinóba igyekezett. Az utca sarkán leszállott és gyalog haladt a járdán. Az utcán járók hamarosan fölismerték és gyorsan nagy tömeg verődött össze. A főherceg lassu léptekkel, kényelmesen sétálva haladt, amikor egy rikkancs elébe szaladt:

— Tessék Friss Ujságot venni.

József főherceg erre husz koronát adott a gyerekeknek:

— Jaj, nagyságos ur, nem tudok ám visszaadni.

— Nem baj fiam, mondta a fenség, tartsd meg magadnak az egészset.

A gyerek boldogan kiáltotta:

— Köszönöm, méltóságos ur.

A publikum jót nevetett ezen. Egy ur fölvilágosította a rikkancsot, hogy kitől kapta a pénzt, amire a gyerek kipirult arccal kiáltotta: — Eljen József főherceg. Hál istennek, udvari szállító lettem.

A főherceg mosolygott ezen, aztán barátságosan intve a gyerek felé, fölment a Kaszinóba.

Délután az Andrassy-uton sétált a főherceg, miközben automobilja az ut közepén haladt. Természetesen itt is sokan követték. Eleinte csak néhányan mentek utána s ilyen megjegyzéseket tettek fenhargon:

— Nini, József főherceg.

— Gyalog megy egy főherceg? Kicsit különös.

— Hát hogy járjon?

— Lovon. Ez is egy főherceg.

Eleinte a főherceg nem törődött e megjegyzésekkel, de később már kellemetlen lett az ügy. Amikor nagyon sokan kerültek a háta mögé, fölugrott a gépkocsijára és elhajtattott.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* A páholy. Pár napos szünet után ismét Tapolczay és Vendrey művészetében gyönyörködött a publikum. A páholy Aradon is ismert pompás szerepeiben léptek fel és halálra kacagatták a szinkört zsufolásig megtöltő publikumot. A már jól ismert alakításukat felesleges volna újból dicsérnünk, tökéletes műélvezetet nyújtottak ma is. Mellettük Faludynak volt nagy sikere Csiz Pepi jóízű szerepében. Ledvey kitűnő ripacs, Várnay jóízű Paludán volt. A szereplő hölgyek valamennyien elejtették szerepeiket és ha rajtuk állt volna, teljesen élvezhetetlen előadásban lett volna részünk. H. G.

* **Aranykakas.** Holnap este az Aranykakas, ez a rendkívül mulattató vigjáték kerül színre, a főszerepekben Tapolczay Dezsővel és Vendrey Ferencel. Nagyobb szerepe van Novák Irénnek is, aki Vendreyvel duettet fog énekelni. A két vendégen kívül a főbb szerepeket a következők játsszák: Körösy Juci, Harmath Józsa, Kun Irén, Benkőné, Leövey, Delli, Faludy és a kis Benkő. Az Aranykakas, ez a kedvességénél és ötletességénél mindig új és mulattató vigjáték teljesen új diszletekkel kerül színre. Az eső készülék is új és oly jól működik, hogy valószínűs zápor fogja elborítani a színpadot.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután a Tatarjárás kerül színre, Vendrey Ferencel, aki a darab egyik legjobb szerepét, Lohonyay generálist játssza. Este Az Osztrigás Micit játsszák, a főszerepben Tapolczayval és Vendreyvel.

* **Az Uránia színház hírei.** Hihetetlenül sok akadályba ütközik a beszélő mozgófényképek felszerelése. Londonból érkezett a grammofon, melynek működése komprimált levegőnyomással állítható csak be és hajszálnyi pontossággal kell a vetítő készülékkel működni. Most már nem is lehet a bemutató időpontját fixirozni, tehát annakidején külön hiradással szolgálunk a szenzációs újdonság bemutatójáról. Az elmaradt beszélő képek helyett meglepő látványosságokat állított be műsorába az Uránia-színház, úgy, hogy a közönség így is kiváló műélvezetet talál az Urániában. 791.

HIREK.

A lányvásár alkonya.

* A gainai lányvásárra való kirándulást elhalsztották a turisták, mert kevesen jelentkeztek.

Ez nem akar, az se megyen ki
A lányvásárra: senki, senki.

Az idei vásáron, sajna,
Turistákat nem lát a Gajna.

„Lányokat itthon is eladnak,
Raktára van kétszáz tucatnak.

Azt is tudni: kinek mi ára,
Minek is menjünk lányvásárra?”

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 17-én az időjárás: melegebb, elvívve csapadék, zivatarok.

— **Bülow bucsuja.** Berlinből táviratozzák: A Kreuzzeitung szerint tegnap délután a szövetség-tanács küldöttsége Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár vezetésével megjelent Bülow hercegnél, hogy távozása alkalmából jogyzéket nyujtson át neki. Bethmann-Hollweg beszédére Bülow herceg a következőket válaszolta: „A jegyzék nagy örömmel tölti el, mert annak bizonyítékául tekinti, hogy sikerült a szövetség-tanács bizalmát megnyernie. A szövetség-tanáccsal való szoros kapcsolatot mindenkor a legszükségesebb követelménynek tartotta. Tudja, mily mély gyökeret vert a birodalmi eszme a szövetség-tanácsban. Amíg ez így marad, nyugodtan tekinthetnek a jövőbe. Teljes bizalommal adja át az ügyek vezetését az új kancellárnak s bizalommal töltik el utódjának nemcsak kiváló képességei, hanem tiszteletet érdemlő jellemtulajdonságai is.”

— **Abdul Hamid milliói.** Szalonikihól táviratozzák: A „Deutsche Bank” megbízottai és a „Banque Ottomane” igazgatója ma átadták Abdul Hamidnak a magukkal hozott letéteket. Abdul Hamid sajátkezüleg igazolta az átvételt és köszönetet mondott a megjelenteknek fáradozásukért. A letétszekerény kinyitása után konstatálták, hogy az leginkább cimleteket tartalmaz. Értékük állítólag nem haladja meg a 7 millió frankot.

— **Lövöldözés a trónörökös vonatra.** Bukarestből táviratozzák: A lapok a rendőri sajtóiroda közlése nyomán jelentik: *Ferenc Ferdinánd* trónörökös vonatát a Bécsbe való visszautazás alkalmával kellemetlen incidens érte. A román határ felé Tömös környékén *négyszer rálőttek a vonatra.* A golyók a királyi herceg vonatát érték. A különvonatot azonnal megállították és a vasut kísérő személyzete átkutatta a környéket. A közelben *Pontianu* földbirtokost találták, vállán vadászpuskával. Letartóztatták és *Predealon* a határrendőrségnek adták át. *Pontianu* azt adta elő, hogy egy medvét akart elejteni és arra lőtt. A trónörökös utazását nem volt szándékában megzavarni. *Pontianu*t egyelőre fogságban tartják és folytatják ellene a további eljárást.

— **A bécsi postatolvaj nyomában.** Bécsből táviratozzák: A *Minorita-platzi* postahivatal tolvajának nyomára jött a rendőrség. Megállapították, hogy egyik belvárosi szállóba a tolvajlás napján egy *Hendelsohn* nevű egyén szállt meg, aki angolul és törve németül beszélt. Kereskedőnek mondta magát. Ez az ember délután eltávozott a szállóból és 4 óra felé tért vissza, közvetlen a lopás megtörténte után. Nagyon izgatottnak látszott. Azt mondta, sürgősen el kell utaznia *Grácba* és nyomban a pályaudvarra hajtatott. Itt megtudta, hogy vonata csak este 7 óra 10 perckor indul. Miközben a hordár a podgyászait behozta a váróterembe, az idegen kifogástalan német-séggel beszélt vele. A rendőrség megállapította, hogy az idegen, — akire a postatolvaj személyleírása teljesen ráillik — nem *Grác*, hanem *Triest* felé vette útját.

— **Elhunyt nagykereskedő.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Pollakovics Mátyás*, a *Schlesinger* és *Pollakovics* cég főnöke ma hajnalban öt órakor szívszélhűdésben hirtelen meghalt. Nagyteknélyü, mindenkitől tisztelt alakja volt a főváros közéletének s vezetője *Sándor Pállal*, cégtársával együtt a hazai kereskedelemnek. Váratlan halála nagy és osztatlan részvétet keltett. *Pollakovics* 57 évet élt. Hűvösvölgyi villájában érte utól a halál. Örököse: egyetlen fia.

— **Avi „leleplezi” a miniszterelnököt.** Egy székesfővárosi számtiszt, amiért *Wekerle* Sándor pénzügyminiszter az „*Adókezelés reformja*” című munkáját azzal küldötte vissza, hogy az abban lefektetett eszméket nem hajlandó honorálni, amennyiben nem egyéb, mint az osztrák rendszer kopirozása. — furcsa módon „leplezi” le a miniszterelnököt. A *Nap* című laphoz — mint budapesti tudósítónk jelenti — az illető számtiszt levelet intézett, a melyben megírja, hogy *Wekerle* Sándor az új adókezelési törvényt teljesen az ő reformtervezete alapján építette fel. Két beadványt is adtam — írja panaszában — *Wekerle* miniszterelnökhöz, amelyben anyagi és erkölcsi kárpótlást követelek, de egyik sem érkezett részemre. Ezek után a nyilvánosság elé viszem az ügyet, hadd tudja meg mindenki, hogy mi az alapja *Wekerle* zsenialitásának.”

— **A bankár holtteste.** Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy Bécsből *Rometka Ferdinánd*, a *Merkur* hitelbank igazgatója egymillió korona elsikkasztása után eltűnt. Barátaihoz levelet írt, amelyben bejelentette nekik, hogy öngyilkos lesz. Mint Bécsből táviratozzák, a bankár hulláját *Aspern* közelében megtalálták egy ártérben. Megállapították, hogy öngyilkossá vált.

— **Rubos Árpád sorsa.** Fiuméből táviratozzák: *Rubos* Árpád, a letartóztatott színész állapotára annyira javult, hogy a rendőrség már elszállította a kórházból a budapesti ügyészség fogházába. Érdekes, hogy először nem találták meg a kórházban *Rubost*, mert eredeti nevén, *Hrubos* Árpád név alatt jelentkezett és a névlajstromba nem *R.* hanem *H.* betű alatt volt bejegyezve. Egyik rendőrtisztviselő, — aki személyesen ismeri *Rubost*, — ekkor sorra járta a betegszobákat és így találták meg. Nem igaz, hogy *Rubos* főbelötte magát, mert megállapították, hogy öngyilkossági célból egy szakadékba ugrott és ott sebesült meg.

— **Halálozás.** Özv. *Pálffy* Pálné szül. *Wolf* Mária július hó 15-én esti 10 órakor, életének 52 évében elhunyt. E hó 17-én d. u. 5¹⁴ órakor temetik *Sarló-utca* 40. számú gyászházból az alsó temetőbe.

— **A trónörökös pénzzavarban.** Egyik fővárosi estilap írja *Ferenc Ferdinánd* trónörökös-ről az alábbi apróságot: Ötvenöt percig volt *Budapest*en tegnap a magyar trónörökös feleségével együtt. Az idő egy részét a 141. számú *bérkosiban* töltötte el a trónörökös, akiről a fiakkor a következőket mesélte el egy újságírónak:

— A magas uraság, a főherceg ur, akit megismertem, ezzel szólított meg:

— Wissen Sie, wo ist ein Juvelier?

Megmondtam, hogy tudom, mire ők beültek, a lovak megindultak és mentünk a köruton, az *Andrássy-uton* és a *Kossuth Lajos-utcán* át az ékszerész felé. Utközben a főhercegnő fenhangon olvasta az utcák nevét a táblákról, így:

— *Erszepet görud, Antraszi ud, Gószud-lájoszutka.*

Aztán a *Gerbeaudhoz* mentünk, ahol a főhercegek kiszálltak és néhány perc múlva megjelent az ajtóban a főherceg, aki most már magyarul, így szólott hozzám:

— Van magának pénze? Mert nálam nincs. És nem tudok fizetni.

— Nincs pénzem, — feleltem én — amint-hogy nem is volt pénz nálam.

— Az állomáson visszakapja — mondta a főherceg.

De én azért mégsem adhattam, mert nem volt. Mire a főherceg visszament az üzletbe, elintézte a dolgot és kijött a feleségével.

— *Vissza!* — mondta magyarul. — És én visszavittem őket. Ez az egész.

— **Építkezések az aradi jóságigazgatóság kerületében.** Az aradi m. kir. államjóságigazgatóság árlejtést fog tartani július 27. d. e. 10 órakor a *nagykamarási* iskola bővítésére 6832 kor. 50 fillér, a *csanádpalotai* r. k. templom tartozására 3805.20 kor., az ókéri templom tatarozására 1506.36 és 100.68 kor., az ósziváci kat. lelkészlak javítására 773.60 és 60.45 korona, végül az oppovai kat. lelkészlak javítására 1405.35 és 56.49 korona előirányzattal; július 28. d. e. 10 órakor a *Jugosi* kat. templom javítására 1795.49 korona, a *facseti* kat. lelkészlak javítására 3748.87 és 238.16 korona, a *mehádiai* kat. lelkészlak javítására 1082.86 és 89.94 korona, a *majláthfalvi* II. óvoda építésére 17.856.24 korona, valamint a *felsőmuzylyai* régi óvoda helyreállítására 2190.98 korona előirányzattal.

— **Halálos automobil katasztrófa.** Münchenből táviratozzák: A *Landesberger-uton* tegnap halálos automobil szerencsétlenség történt. *Wagner* József automobilvezető szaktanító az intézet 3 növendékével tegnap automobil utra ment. Amint a *Pasing-ut* fele közeledtek, az automobil mellett két hölgy haladt el. *Wagner* megfordult, hogy szemügyre vegye a hölgyeket, ebben a pillanatban az automobil kitért a rendes utból és felfordult. *Wagner* sérüléseibe nyomban meghalt, két növendék súlyosan megsebesült, a harmadik sértetlen maradt.

— Szervezkedés a fűt és por ellen. A Műszaki Világ írja: Mintegy két évvel ezelőtt nagyobb szabású mozgalom indult meg egy fűt és por ellen küzdő liga létesítésére, amelynek működése azonban csak a székesfőváros területére volt tervezve. Több vidéki város lakossága köréből számos felszólítás érkezett az előkészítő-bizottsághoz aziránt, hogy a fűt és por ellen küzdő ligát országos jelleggel szervezzék, mivel a vidéki városok nincsenek abban a helyzetben, hogy önmagukból vehessék fel a küzdelmet a kijelölt irányban. Az előkészítő-bizottság ezen indokolt felszólalások folytán hajlandóságot mutat a liga országos jellegű szervezésére és az idei őszre tervezett alakuló közgyűlésére a vármegyéket és az összes vidéki városokat is meg fogja hívni. A jelek után ítélve a legtöbb város polgármesterét és tisztii főorvosát fogja az őszi értekezletre exmitálni, tehát van rá kilátás, hogy egy régen táplált közóhajítás végre valahára szervezeti alakban meg fog valósulni. A mozgalom élén tudományos életünk legelőkelőbbjei foglalnak helyet, akik legelső sorban hivatottak a közjó érdekében leküzdeni a bacillus terjesztő port és a tüdőt megkarcoló koksiz-szemcséket szer-tehordó füstöt, anélkül, hogy azzal az ipart méltánytalanság érje.

— Tűzbedobott asszony. Kaposvárról jelentik: Borzalmas halálkínok közt találtak tegnap Berzencén a falubeliek egy szerencsétlen asszonyt, akit verekedés közben a szomszédja a tűzbe dobott. A szerencsétlen asszonyt még élve találták meg az utcán, de nem hiszik, hogy életben maradhat.

Berkes Sándor és Magyar Istváné szomszédok voltak. Ez a viszony azonban nem volt éppen barátságos. Legtöbbször veszekedtek egymással s már az egész falu tudta, hogy a két szomszéd halálos ellenség. — Állandó pörlekedésüknek természetes következménye volt, hogy ahol csak tehették, megboszantották egymást. Így volt ez tegnap, e hó 14-én délután is, amikor Magyar Istváné éppen kenyéret sütött. Valami csekélység fölött megint összekaptak, szidalmazni kezdték egymást. A szóharc mind hevesebb lett, annyira, hogy Berkes kifogyván a szidalmakból, dühösen az asszonyhoz ugrott és megragadta őt, hogy az izzó kemencébe vesse. Magyar né kétségbeesetten ordított és védekezett a támadás ellen és a támadójának arcát összekarmolta. Berkes azonban végre is erősebb volt, torkonragadta Magyar Istvánnét és a fuldokló asszonyt a tűz felé dobta. Berkes úgy megszorította Magyar né torkát, hogy ez félájultan esett a tűz közé. Ruhája azonnal lobot vetett. A súlyosan megsérült asszony rémülten ugrott ki a lángokból s futni kezdett a falu utcáján. Mint egy égő fátyla rohant a falun keresztül, míg végre eszméletlenül összeesett. A falubeliek ekkor már észrevették a borzalmas esetet, letépték az asszonyról a ruhát s azonnal orvost hívtak, de ez sem tudott segíteni a szerencsétlen Magyar nének, aki rettenetes égési sebeket szenvedett. Dacára az orvosi segélynek, az asszony életben maradásához nincs remény. A kegyetlen szomszédot a csendőrség letartóztatta.

— A drága sajtóhiba. Mulatságos pör foglalkoztatta a minap a párisi bíróságot. A pört Sersiron dr. párisi orvos indította kártérítésért Symian postaügyi helyettes államtitkár ellen, mert a telefonkönyvben telefonállomásának a számát sajtóhiba folytán egy női ruhanemű kereskedő cég neve mellé is oda nyomtatták. Ilyenformán a hányszor a kereskedőt akarta valaki föl hívni, mindannyiszor Sersiron dr.-t zavarta kérdéseivel. A tárgyaláson Sersiron dr. elpanaszolta, hogy mennyi félreértés keletkezett ebből. A bíró oly jót mulatott az orvos előadásán, hogy végül Symian államtitkárt kétszáz franknyi kártérítés megfizetésére ítélte.

— Az anya büne. Székudvarról jelentik nekünk: Nadabán György székudvari kisbirtokos felesége gyanus körülmények között ma birtelen meghalt. Az eljárás folyamán kiderült, hogy Nadabánné vérmérgezésben halt meg. Eddig ismeretlen tettes valami rozsdás műszerrel tiltott operációt végzett rajta. A csendőrség kutatja a bűnös anya büntetését.

— Sherlock Holmes háse meghalt. Negyvenkilenc esztendőskorában meghalt London legjobb detektívje, Beague Fülöp, akiről köztudomású volt, hogy róla mintázta Conan Doyle a Sherlock Holmes című regényének hőst. A rendkívül talentumos detektív az utolsó 25 év minden nagyobb bűnügyének felderítésében közreműködött. Southampton közelében, egy kis faluban született és mint teljesen szegény, foglalkozás nélküli fiatalember került Londonba, ahol mint kikötői munkás dolgozott. Majd tengerész lett, sokat utazott és tapasztalatait később felhasználta. Leesett az árbócról, lábtörést szenvedett és ott kellett hagynia a tengerészetet. Egy magántudóshoz szegődött inasnak és ennél igen sok vegytant tanult. 26 éves korában lett detektívvé. Mindig érdekelték a bűnügyek, a főtárgyalások és 1886-ban a nagyarányú londoni pénzhamisítás alkalmával felajánlotta. ingyenes szolgálatait a londoni rendőrségnek. Beague-nak sikerült a hamisítót Margeen vegyész személyében lelepleznie még pedig úgy, hogy hibetelen ravaszsgal megnyerte a bizalmát. Ez aztán cinkostársául fogadta és összes titkaiba beavatta. Ő tartóztatta le egy ékszerüzletben Manolescu Györgyöt, a világhírű család abban a pillanatban, mikor 1 1/2 millió értékű karsattot csuszított fényesre vasalt cilinderének bélelése alá. Még néhány hét előtt a kiváló detektív bámulatraméltó munkát végzett, amelynek gyümölcsét azonban már nem fogja élvezni. Ráakadt ama indiai szervezet nyomára, akiről a szenzációt keltő politikai gyilkosság következtében oly sokat beszéltek. Mielőtt azonban a nyert fonalat tovább bogozhatta volna, megbetegedett és a tüdőgyulladás csakhamar megölte. Conan Doyle, aki modellül használta, a külsejének leírásában egy keveset változtatott. Sherlock Holmes nem sánta.

— Agyonlőtte az anyját. Lőcséről jelentik: Kasprak Károly szomszédok bányamunkás már régóta rossz viszonyban élt anyjával. Ma újból összeszólkoztak, mire Kasprak hirtelen haragjában előrántotta revolverét és anyjára lőtt, aki azonnal meghalt. Amikor látta, hogy anyja halott, a büntetéstől való félelmében melbe lőtte magát.

— Sikkasztó raktárfelügyelő. Bécsből táviratozzák: Léher, a bécsi közraktár részvénytársaság felügyelője 152 ezer korona elsikkasztása után, ma megszökött Bécsből. Léher 20 év óta állott a részvénytársaság szolgálatában és mindig megbízható, pontos ember volt. Az utóbbi időkben kártyázni kezdett és ez okozta vesztét.

— Öngyilkos matróna. Galsáról jelentik, hogy ott Borza Juonné 80 éves asszonyt ma s háza udvarán levő kutban halva találtak meg. Hozzátartozói távollétében öngyilkos lett.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

TÖRVÉNYKEZÉS.

Fegyházra ítélt községi jegyző.

Az elsikkasztott adópénzek.

Távirati tudósítás.

Arad, július 16.

Porumb Kornél volt sarkadkereszturi jegyző a könnyelműség és uraskodás vitte a lejtőre. Porumb Kornélnak privát vagyona is volt, amidőn jól jövedelmező állását elfoglalta, de költ-

séges passzióira mindez kevés volt. A fogat és a kártya sokat emésztett s Porumb Kornél hozzányult a rábizott hivatalos pénzekhez és a község adópénztárából mintegy 4000 koronát eleikkasztott.

Egy véletlen rovacsolás alkalmával kiderült a sikkasztás s habár a bűnbe esett ember családjá az elsikkasztott összeget megtérítette, a hivatalos eljárást megakadályozni nem lehetett. Ekkor Porumb Kornél öngyilkosságot kísérelt meg. Főbe lőtte magát, azonban élve maradt s a nagyváradi királyi ügyésség letartóztatta.

Időközben újabb bűnpört is indítottak a szerencsétlen ember ellen, a nagyváradi törvényszék pertárából eltűnt kilenc ezer koronás váltó miatt. Ebben az ügyben még most is folyik a vizsgálat.

A sikkasztás ügyében — mint Nagyváradról táviratozzák nekünk — ma volt a főtárgyalás a nagyváradi törvényszék előtt Osulyok Béla dr. elnöklése mellett. A megtévedt, megtért fiatal jegyző töredelmesen beismerte bűnösségét, részletesen elmondotta, hogy mikor mennyi adópénzt fordított a saját céljaira és a sikkasztók stereotip védekezését adta elő, azt hitte, hogy vissza tudja téríteni.

A beismerő vallomás után kihallgatták a községi bírót, pénztárnokot, adószedőt és még néhány embert, akik a tényeket a vádlottal egyértelműleg adták elő.

A vád és védelem után a törvényszék rövid tanácskozás után meghozta az ítéletet, amely szerint Porumb Kornélt hivatalos sikkasztás büntette miatt két esztendői fegyházra ítélte.

Az ítélet ellen a vádlott és védője a büntetés enyhítése végett felebbezést jelentett be.

TARKASÁGOK.

*

(A színész tréfája.) Debreceben történt. A debreceni színház két színésze beloszeretett a társulat primadonnájába. Néhány nap előtt az egyik színész, akinek már a második felvonás elején meg kell halni, meghívta vacsorára a színésznőt, mert vetélytársának még a negyedik felvonásban is vissza kellett jönnie a színpadra. A második és negyedik felvonás közötti időt akarta a szerelmes színészfiú vetélytársa távollétében kiaknázni. Elérkezett a második felvonás ideje, amikor az egyik hőst megölik, holttestét kiviszik és a színész mehet haza, illetőleg randevura. De szerencsétlenségére a gyilkost éppen a vetélytársa játszotta, aki mikor szerepében híven leszurta a hőst, bugyborékoláshoz hasonló Szacs-vay-páthosz-szal így kiáltott a szolgálak felé:

— Hagyjátok itt a holttestet, hadd szolgáljon elriasztó például!

Ezzel kiment. A szegény színész az egész második felvonás alatt — ötven percig — a színpadon mozdulatlanul feküdt. Vetélytársa ezalatt a szomszéd vendéglőben vígan vacsrazott a primadonnával.

*

(Az új halottkém.) Egyik délmagyarországi megyének oly szigorú főnöke az alispán, hogy a megyei tisztviselők az utolsó kisbirtótl a főjegyzőig valóságos halálos félelemmel gondolnak rá. A falusi jegyzők előre reszketnek már, ha híre megy, hogy az alispán meglátogatja falujukat. Az egyik jegyzőt nemrégiben mulatás közben megütötte a guta. Szörnyet halt. Minthogy orvos nincs jelenleg a faluban, sőt a környéken sem, a halottkémii teendőket a falu kovácsa végzi. A tudós férfiú kö-

TELEFON 556. SZ.

Házhoz szállítunk a város belterületén:

100 kg. I. osztályu tordai stuccatur gipszet K. 3.50.

100 kg. I. osztályu tordai alabástrom gipszet K. 6.— árban.

Teljes kocsirakomány megrendelésénél fenti árakból 15 százalékos engedményt nyújtunk.

2613

TELEFON 556. SZ.

Teljes tisztelettel

Szilágyi és Társa

Arad, Boros Béni-tér 15. szám.

zónságes embereknél hamarosan konstatálta a halált. Egyszerűen harapófogóval összeszorította a halott lábujját; ha nem moccant, bizonyos, hogy meg volt halva. A jegyző urral azonban nem mert ily könnyedén elbánni. Hátha feltámad s ebben az esetben jaj neki! Nem is akarta ennélfogva teljesíteni a halottkémi szolgálatot. Az egész kupak-tanács most már azon tanakodott, miképen kellene konstatálni a jegyző ur halálát. Nem tudtak dönteni, mikor egyszerre csak előáll a kisbíró:

— Majd megmondom én kenteknek, meghalt-e a jegyző ur vagy sem!

Ezzel odaállt a halott mellé és sakálüvöltéssel ordította be a fülébe:

— Jegyző ur! Jegyző ur! Itt az alispán ur! A jegyző persze nem mozdult.

— No hát, ha még erre se ébredt fel, akkor meg is van halva a jegyző ur — szolt meggyőződéssel a kisbíró.

(A furfangos védőügyvéd.) Ügyvédi és bírói körökben sokat mulatnak most azon a vidám epizódon, amely a napokban játszódott le a budapesti büntető törvényszék I. számú tárgyalótermében. Picze Máttyás, többszörösen büntetett lakatoslegény lopási ügyét tárgyalta. A vádlott védelmét Mózes László védőügyvéd látta el hivatalból. Mózes doktor körömszakadtáig bizonyította védenca ártatlanságát. Az elnök a védőbeszéd elhangzása után a törvény rendelkezéséhez híven, megkérdezte a vádlottat, hogy mit hozhat fel még a mentésére? Picze unta már a dolgot, nem is fázott olyan nagyon a feje felett lógó egy-két hónaptól s a jelen voltak legnagyobb meglepetésére így szolt:

— Nem hozok én fel semmit, nagyságos elnök ur, mert unom már ezt a sok herce-hurcát. Bevallom hát, hogy bizony én loptam el azt a remontoár aranyórát.

Mózes László, a védő, e szavakra izgatottan pattant föl a helyéről.

— Tekintetes királyi Törvényszék! — szolt ideoesen. — Harminc esztendeje vagyok ügyvéd, becsületben öszültem meg s ismételtelen kijelentem, hogy védencem ártatlan. Kérdem már most, hogy kinek hisz a tekintetes Törvényszék inkább: nekem, a tisztességben megöszült védőügyvédnek vagy ennek az utolsó csirkefogónak?

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 16
Örvendetes körülménynek kell azon kedvező jelenséget feljegyeznünk, hogy néhány napja az aratásra jó idő jár.

A gabonaüzlet irányzata tartja magát. Ma csekély hozatal volt, az árakat csak névleg jegyezhetjük.

A mai piacon elkelt:

— mm. buza	15:40—15:60
— mm. tengeri	7:20—7:30
Rozs	9:60—9:70
Zab	8:40—8:50
Árpa	8:10—8:20

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 16.
Amerika 1-el olcsóbb. 3 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909 augusz.	7.87—7.88	7.87—7.88
Tengeri 1910. májusra	6.93—6.94	6.93—6.94
Buza 1909 októberre	13.81—13.82	13.84—13.85
Buza 1910. áprillera	14.06—14.07	14.08—14.09
Rozs októberre ...	10.11—10.12	10.11—10.12
Zab októberre ...	7.70—7.71	7.71—7.72

Zárul 5 órakor.
Utótőzsde üzletelen.

IDEGENEK ARADON.

— Julius 16 —

Fehér Kereszt szállóa. Markovics Mór utazó Budapest. — Szántó Jenő kárbeclő Nyiregyháza. — Svirsky Antal utazó Budapest. — Hartmann Ármán utazó Pécs. — Pfeifer Lajos utazó Budapest. — M. Illés Antal gyógyszerész Szabadka. — Vilmos Ottó utazó Budapest. — Duszik Ferenc rendőrfogalmazó Pozsony. — Igmándy Mihály hivatalnok Budapest. — Nemes Márk utazó Budapest. — Havas Boldizsár utazó Budapest. — Halász Róbert utazó Keszthely. — Sajovic Ferenc mérnök Becskerek.

Központi szálloda. Kreuzer Ernő magánzó Barcs. — Komlós Ferenc utazó Budapest. — Gergely Ferenc utazó Budapest. — Böhm Mihály gyáros Nagyikinda. — Joó Domokos tanácsos és neje Székelyudvarhely. — Szücs Sándor föld-birtokos Budapest. — Wiena Sándor utazó Budapest. — Lóczy Lajos tanár Budapest. — Szeitz Sándor mérnök Piski. — Halpern Károly utazó Budapest. — Ujj János főmérnök Kisjenő. — Hoffmann Benedek utazó Budapest. — Krebs Zoltán műkertész Szarvas. — Haán Géza hivatalnok Budapest. — Menfald Jenő utazó Budapest. — Piancz István gazdász Szentmargit. — Barkesz Sándor dr. ügyvéd neje Temesvár. — Grósz Mór kereskedő Brassó. — Lang Sándor utazó Budapest. — Somló Andor banktisztviselő Budapest. — Reinitz Arthur tisztviselő Budapest. — Grósz Mihály banktisztviselő Budapest. — Wener József vendéglős és neje Szilágyosmyló. — Radics István gazdász Szentmargit. — Schwarz Frigyes utazó Szeged. — Frankl Mór utazó Budapest.

NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1909. július hó 17-én:

Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc felléptével
Az aranykakas.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv, Fordította: Fáy J. Bela.

SZEMÉYEK:

Szilka	Novák Irén.	Klárka, leánya Kőrössy Jucl.
Pürge Antal	Leövey Leó.	Dr. Gyárfás Dolly Lajos.
Dachselmayer Vendrei F.		Müller Ottó, Tapolczai D.
Erzsi, leánya Harmath J.		Flóris, koldus Nagyiván I.
Liza	Benkőné.	Treszka Molnár Ilona.
Horváth Várnay Jenő.		Angol turista Faludy K.

Kezdete 8 óraker.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Baró Simenyl-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909 július 17-én, szombat:

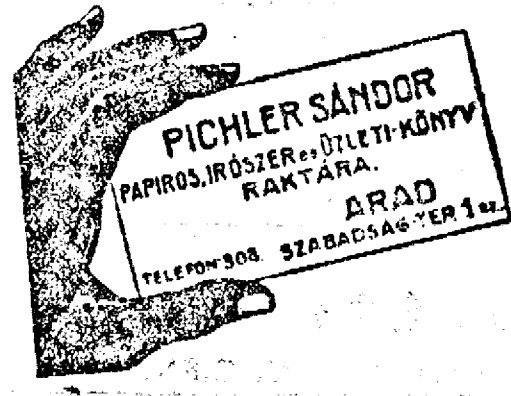
1. Igazi pech. Kacagató. — 2. Séta a Bosporuson. — 3. A fogházor látomái. Bohózat. — 4. Műsoron kívüli szám. — 5. Lafléme r bábul. Színes látványosság. — 6. Műsoron kívüli szám. — 7. A vámhivatalnok boszuja. Dráma. — 8. Iskola új Guineában. Természet után. — 9. Műsoron kívüli szám.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Uj. Uj! Uj.

Ujítás.

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására adni, hogy

80.000 kötetes kölcsönkönyvtáram

kiegészítéséül

ujdonsági osztályt

létesítettem. Ez uj osztályt olyképen fogom vezetni, hogy az eddigi szokástól eltérően, mely szerint kölcsönkönyvtáramba ujdonságokat csak 5—10 példányban soroztam be, ez ujitás létesítésével **ezentul minden ujdonságot 15—20 példányban** fogom ez uj osztály révén az olvasó közönség rendelkezésére bocsátani. **Céлом, hogy ezáltal a legmesszebb menő igényeknek is eleget tehessek és megszüntessem azt a panaszt, mely szerint egyes ujdonságokra az olvasó közönségnek néha túl sokáig kellett várakoznia.**

Ez uj osztály létesítésével lehetővé tettem azt, hogy azok olvasási igényei is teljes mértékben fognak kielégítést nyerni, kik — saját könyvtáruk lévén — csupán ujdonságok olvasására szorítkoznak.

Egy további lényeges kedvezményes eljárást pedig ezzel kapcsolatban egyidejűleg azzal honosítottam meg, hogy az egy-két hónap mulva forgalomból kikerülő ujdonságokat, amelyeket ugyis bekötetlen állapotban adok olvasásra, megvételre mélyen leszállított árbzn bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére. Így bárkinek módjában álland, könyvtárát a legujabb és legjelesebb, jó állapotú művekkel olcsón szaporítani.

Ugyanezen ujitást

zenemű-kölcsönző intézetemre is kiterjesztettem.

Ez uj vállalatához a m. t. közönség szives pártfogását kéri, — kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedő
ARADON, Andrassy-tér 20. sz.
(Fischer Eliz-palota.)
Telefon szám 885.

APRO HIRDETÉSEK.

Egy jömenetű

kézzel hajtható szikvizgyár (800 üveggel) eladó. Ruzsanda György, Uj Szt.-Anna.

Sürgősen eladó magánlak.

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45 sz. 2679

Ügyes géphimzőnő

fizetéssel azonnal felvétetik Fábrián és Társa varrógép-üzletében, Forrai-utca. 2670

Diaphania

(ablaküveg-papír) legújabb mintákkal nagy választékban kaphatók Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 178

Ujdonságok kölcsönzésre!

Lux: A una corda, Lovik: Vándormadár, Szikra: Hét szilvafa, Gárdonyi: Erősebb a halálnál, Szomaházy: Kaposi Mártha, Gyergyóvári hadjárat, 120 éves asszony, Siklósi Loew, Fodor: Napoleon, Herczeg: Szerelmek, kölcsönzésre kaphatók Kerpel Izso kölcsönkönyvtárában Aradon. 262

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és ujdonságok rendkívül előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és ujdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Eladó

egy Pianino zongora. Zrinyi-utca 5. szám. 2686

Szabad kézből eladó

Ó-Paulis községben a 446. számú ház, mely áll 3 szoba, nagy pince, istálló és kocsiszinből, a telek 834 □-öl, mely csemege szőlővel van beültetve, van hozzá még 62 □-öl kenderföld. Értekezhetni lehet Máriaradnán, Avrameszku Vazul ügyvéddel. 2684

Helical-Premier
kerékpárok el-
pusztíthatatlanok, ele-
gánsak és
olcsók.

5948

Árjegyzék in-
gyen és bér-
mentve.
Egyedüli elárúsító:
PREMIERWERKE, EGER I/B.

**Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
jutányos áron
eladó.**

15—1909. kpv.

Hirdetmény.

Az aradvárosi választó kerületben az országgyűlési képviselő-választóknak a folyó évben kiigazított és az 1910. évben érvényesüléssel bíró ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszólamlásokra hozott határozatok az 1899. évi XV. t.-c. 148. §-a szerint folyó évi július 20-tól 30-ig bezárólag a városház emeleti tanácstermében a hivatalos órák alatt kitétetnek.

Szabadságában áll azt bárkinnek megtekinteni s a hozott határozatok ellen a közszemlére kitétel napjától számított 10 nap alatt bárkinnek, azoknak pedig, a kiknek a határozat kézbesített, a kézbesítés napjától számított 10 nap alatt a m. kir. Curiához felebbezéssel élni.

A felebbezés a város polgármesterénél nyújtandó be.

Arad sz. kir. város központi választmányának 1909. évi július hó 1-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos, s. k.
polgármester, közp. vál. elnök

Ménesi M. Kir. Vincellériskola Igazgatósága.

Felhívás!

A peronospora a rendellenes időjárás következtében hirtelen nagy mértékben lepte el Aradhegyalja borvidékét.

A kártékony betegség sok helyen már a fürtöket is megtámadta.

Soronkívüli intézkedésekre van sürgősen szükség, annál is inkább, mert a lombos, sokhelyen kötőzetlen, gazos szőlőkben a fürtöket már a lisztharmat is ellepte.

Mindkét betegség ellen sürgősen következő munkák végzendők: kötözés, csonkázás és kapálás, hogy a sorok illetve tőkék között a légjárás szabadabb legyen; ezzel párhuzamosan permetezés 2%-os oldattal kétheti időközben kétszer egymásután és minden permetezést követőleg, — ha a permet már felszáradt, porozás rézkénporral.

A porozás fújtató géppel vagy kézi bojtos porozóval történjék, főleg a töke fürtökkel megrakott részén alulról felfelé, hogy a rézkénpor a lombok közt behatolva, különösen a fürtöket porozza be.

Minden elmulasztott óra tetemes kárt okozhat a szőlősgazdának, nemcsak mert ez évi termését veszti el, de tönkre mehet a jövő évi termőfa is!

Terjesszük a jó tanácsot, követeljük szomszédjainktól a mielőbbi védekezést, mert csak így tudunk a futólángként terjedő veszedelemnek gátat vetni!

Fújtató, porozó és rézkénpor beszerezhető az aradi gazdasági egyesületnél.

Menes, 1909. július 15.

M. kir. vincellériskola igazgatósága:

Jausz Oszkár,

m. kir. szől. és bor. felügy. igazgató.

2685

Fehérnemű Osztály.

Varrás nélküli alsó lepedő, bőr erős, hófehér, darabja 1 frt. 40.

Maradék mosott madapolan chiffon, minden célra alkalmas, métere 32 krajczár, e minőség rendes forgalmi ára 40 krajczár.

Maradék pamut vászon, kiváló finom minőségűek. 32 krajczár, legvékonyabb 34 krajczár, ezek forgalmi ára 40 és 45 krajczár. E maradékok 2 métertől 8 méterig kaphatók.

Ujabbán érkezett nagy szállitmány tiszta cérra vásznakból. Már közismert prima minőség, erős szálú 65 krajczár, vékony 70—75 krajczár. Egész finom Irlandi zsebkendőkre és finom kézimunkára. 271

Nyári idényre!

Ajánljuk nagy választékban nyári takarót, fürdő öltönyt, fürdőkalapot, fürdő lepedőt. Uj mintázatu mosó és gyapju Delainek. Uj könnyű ruhakelmék mint Poupine-Grenadin. Legújabb vásznak mosó Ottomán minden divatszinekből.

Rosenblüh H. és Társa
Szabadság-tér.

Különleges olcsó cikkek.

Meire alsó szoknya minden színben darabja 4 frt. 50.

Herweth mieder legújabb facon darabja 3 frt. 50.

Nagy parthie vétel női és férfi zsebkendőkből.

Csoda olcsó árak!

Tiszta selyem Tafft alsószoknya minden színben darabja 5 frt. 80.

Egyes abroszok, szalvéták rendkívül olcsón.

Kész női fehérnemű, chiffon és vászonból csekély por foltokkal a kirakatkából rendkívül olcsón kaphatók.